

Forebyggelse af indbrud

Forsøg med usynlig mærkning i Nordsjællands Politi

Resumé

Rapporten omhandler et forsøg med usynlig mærkning af indbo, der er gennemført i Nordsjællands Politi. Forsøgets primære sigte er at vise, om det forebygger indbrud, hvis husejere – på yderdør, postkasse og lignende steder – skilter med, at de har mærket deres værdigenstande med en unik UV-sporbar væske. Skiltningen formodes således at øge potentielle indbrudstyvers opmærksomhed på de risici, der er forbundet med at begå indbrud i huset. Forsøget skal endvidere vise, om alene det at blive oplyst om, hvilke tiltag der kan mindske risikoen for indbrud, kan forebygge indbrud.

I forbindelse med forsøget er der også set på, i hvilken udstrækning systemet med mærkning af værdigenstande kan hjælpe politiet med at opklare indbrud, ligesom der er set på, hvorvidt der er ydre forskelle mellem huse, der har været udsat for indbrud, i forhold til de nabohuse, der ikke har været udsat for indbrud.

I forsøget indgår i alt 12.000 huse inden for Nordsjællands politikreds. Husene er valgt efter, at de alle inden for de seneste år har været udsat for indbrud. Via lodtrækning er husene tilfældigt fordelt i en forsøgsgruppe og to kontrolgrupper. Forsøgsgruppen er blevet tilbudt gratis at få tilsendt mærkningskit, og mens den ene kontrolgruppe ikke er oplyst om forsøget, har den anden kontrolgruppe fået tilsendt et brev, hvori der oplyses om mulige tiltag, husejeren kan anvende for at mindske risikoen for indbrud. 56 pct. af husstandene i forsøgsgruppen har tilmeldt sig forsøget, men de har ikke alle skiltet med ordningen ved at sætte mærker op på postkasse, indgangsdør mv. Det har kun 29 pct. af samtlige i forsøgsgruppen.

Effekten af skiltning med usynlig mærkning og af at oplyse borgerne om præventive tiltag er målt ved at se på omfanget af politiregistrerede indbrud i en periode på godt 15 måneder efter forsøgets igangsættelse. Effektevalueringen viser, at den samlede forsøgsgruppe ikke har haft en klart mindre risiko for at blive udsat for indbrud i denne periode end kontrolgruppen. Der er en tendens til en kortvarig effekt, men dette resultat er ret usikkert. En opfølgning på et tilsvarende forsøg i Aarhus Kommune viser ligeledes, at den effekt, der har kunnet konstateres dér, alene var kortvarig. Forsøget i Nordsjælland viser også, at risikoen for indbrud er noget – på grænsen til statistisk signifikant – mindre for den del af deltagerne, der både har tilmeldt sig forsøget og synligt skilter hermed, end den er for kontrolgruppen. Det kan ikke udelukkes, at det ville have været muligt at påvise en effekt for den samlede forsøgsgruppe, såfremt en større andel af deltagerne i forsøget synligt havde skiltet med ordningen.

Evalueringen viser videre, at der ikke kan konstateres nogen effekt af at oplyse borgerne om mulige præventive tiltag, de vil kunne iværksætte for at mindske deres risiko for indbrud.

Med hensyn til den usynlige mærknings betydning for politiets arbejde så er denne overordentlig lille, hvilket antagelig er betinget af, at det er en lille del af de koster, som politiet finder, der er mærkede, at meget få af de huse, der har fået tilsendt mærkningskit, har registreret deres unikke kode fra mærkningen i den database, politiet kan anvende, når politiet finder mærkede koster, og at politiets opklaringsprocent i forhold til indbrud er lav.

Endelig drøftes også i rapporten karakteristika ved huse, der er udsat for indbrud, i forhold til nabohuse, der ikke har været udsat for indbrud.

TrygFonden har bevilget midler til gennemførelse af forsøget og evalueringen heraf.

Indhold

1	Indledning	5
2	Tidligere forskning i betydningen af genstandsmærkning	6
2.1	Forsøg med usynlig mærkning i Aarhus Kommune	6
2.2	Andre tidligere forsøg med genstandsmærkning	9
3	Design af nyt forsøg	13
3.1	Gennemførelse af forsøget	14
3.2	Øvrige forsøgselementer	15
4	Resultater	17
4.1	Karakteristika ved huse i områder, der er særligt udsatte for indbrud	17
4.2	Den usynlige mærknings betydning for politiets arbejde	20
4.3	Opdatering af forsøget i Aarhus	22
4.4	Effekten af at få viden om præventive tiltag	24
4.5	Effekten af skiltning med usynlig mærkning	25
4.6	Kortvarig effekt?	27
4.7	Spørgeskemaundersøgelsen	30
5	Opsamling og konklusion	36
6	Litteratur	40
7	Bilag	42
7.1	Bilag 1: Første brev til forsøgsgruppen	42
7.2	Bilag 2: Brev til kontrolgruppe 2	44
7.3	Bilag 3: Rykkerbrev til forsøgsgruppe	45
7.4	Bilag 4: Påmindelse om skiltning og registrering til forsøgspersoner	47
7.5	Bilag 5: Påmindelse om registrering til den del af forsøgsgruppen, der skiltede med ordningen	48
7.6	Bilag 6: Indbrud i huse 2014-2017 fordelt efter kommune og politikreds	49
7.7	Bilag 7: Afgrænsede byområder med mindst 100 indbrud i villaer/rækkehuse i perioden fra januar 2015 til primo marts 2019 i Nordsjællands Politi	53

Denne rapport omhandler en evaluering af et forsøg med usynlig genstandsmærkning i Nord-sjællands Politi. Usynlig genstandsmærkning indebærer, at borgere påfører deres ejendele en unik, sporbar UV-væske, som gør det muligt for politiet at identificere de rette ejere til en stjålet genstand og retsforfølge personer, der har begået indbrud, og hælere. Det, der er formålet med forsøget, er at undersøge, om selve skiltningen med usynlig genstandsmærkning kan forebygge indbrud.

I Danmark begås der relativt set mange indbrud i beboelser. Både den europæiske statistikbank, Eurostat, og European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics viser, at Danmark i forhold til indbyggertallet ligger klart i top med hensyn til antallet af politianmeldte indbrud i beboelser¹. En komparativ undersøgelse af omfanget af anmeldte indbrud i en række nord- og vesteuropæiske lande, hvor der blandt andet ses på mulige forklaringer på forskellene i indbrudsfrekvensen i forskellige lande, såsom variationer i anmeldelsestilbøjeligheden, når frem til, at der i Danmark reelt begås flere indbrud end i de andre lande, men det påvises samtidig, at forskellen først og fremmest angår indbrud i huse og ikke indbrud i lejligheder (Kruize & Sorensen 2017; Trygfonden 2017).

Danmark har ikke altid ligget i top med hensyn til indbrud. Tidligere var niveauet i England & Wales betydeligt højere end i Danmark, men siden midten af 1990'erne er antallet af indbrud i England & Wales faldet ganske betydeligt. En omfattende analyse af denne udvikling sammenholdt med udviklingen i brugen af sikkerhedsforanstaltninger sandsynliggør, at det er en øgning i brugen af forskellige forebyggende tiltag, som har medført et fald i risikoen for indbrud (Tseloni et al 2017).

Danmarks høje niveau for indbrudstyverier har i især de seneste år tiltrukket sig opmærksomhed og har blandt andet bevirket, at politiet har haft en særlig task force vedrørende indbrudstyverier, ligesom der er taget andre initiativer med henblik på at reducere risikoen for indbrud.² Det Kriminalpræventive Råd og TrygFonden har ligeledes i stigende grad fokuseret på området og prioriteret indsatser for at mindske indbrudsniveauet³.

¹ Se <https://ec.europa.eu/eurostat/>; http://www.heuni.fi/material/attachments/heuni/reports/grMWoCVTF/HEUNI_report_80_European_Sourcebook.pdf

² Se https://www.politi.dk/NR/rdonlyres/8DA68B43-D857-4281-8E82-53A1D4092515/0/Faerreindbrudprivatehjem_15052017.pdf

³ Se blandt andet <https://www.trygfonden.dk/presse/nyheder/2018/ambitioes-plan---antallet-af-indbrud-i-danmark-skal-reduceres-markant> og Kruize & Sorensen, 2017.

Tidligere forskning i betydningen af genstandsmærkning

Der er tidligere foretaget en række undersøgelser, der søger at afgøre, om mærkning af genstande kan anvendes til forebyggelse af indbrud. I det følgende redegøres først for resultaterne af et tidligere forsøg med usynlig mærkning i Aarhus, mens der efterfølgende redegøres for andre undersøgelser af effekten af genstandsmærkning.

2.1

Forsøg med usynlig mærkning i Aarhus Kommune

TrygFonden har også tidligere været involveret i et kommunalt initiativ vedrørende forebyggelse af indbrud. Fonden finansierede således et forsøg, som Aarhus Kommune i 2016 i samarbejde med Østjyllands Politi igangsatte. Forsøget angik usynlig mærkning af indbo, hvilket indebærer, at en unik UV-sporbar væske smøres på ejendele, så politiet lettere kan identificere de rette ejere og retsforfølge indbrudstyre og hælere, der er i besiddelse af tyvekosterne. Samtidig sættes der klistermærker på postkasse, indgangsdør m.v., så potentielle indbrudstyre herigennem informeres om, at husstanden anvender usynlig mærkning af værdigenstande. Det var denne del af tiltaget, der var i fokus i forsøget, idet det skulle vise, om selve skiltningen med usynlig mærkning af indbo har en præventiv effekt ved at øge potentielle indbrudstyves opmærksomhed på de risici, der er forbundet med at begå indbrud i netop dette hus.

Forsøget i Aarhus skal her kort beskrives, idet det danner udgangspunkt for det nye forsøg i Nordsjællands Politi. For mere detaljerede oplysninger om forsøget henvises til rapporten fra undersøgelsen (Kyvsgaard 2018; Kyvsgaard & Sørensen 2020).

Forsøget i Aarhus omfattede alle de huse, der inden for de seneste 4 år havde været udsat for indbrud. Denne afgrænsning skyldes, at risikoen for indbrud er større for huse end for lejligheder, og at den er særlig stor for huse, der tidligere har været udsat for indbrud, hvorfor der dels vil være større sandsynlighed for at kunne påvise en sikker statistisk effekt af forsøget, dels at de tidligere viktimiserede husejere må formodes at være særligt motiverede for at deltage i forsøget.

I alt 6.603 huse indgik i forsøget i Aarhus. Af disse blev 3.378 tilfældigt – via datoen for anmeldelse af indbruddet – udvalgt som forsøgshusstande, mens de resterende 3.225 huse udgjorde kontrolhusstande. Forsøgshusstandene modtog fra kommunen i september 2016 et brev i deres e-boks, hvori de blev tilbudt gratis mærkningskit. 56 pct. af husstandene i forsøgsgruppen reagerede på henvendelsen ved at anmode om at få tilsendt mærkningskittet. Af disse var det dog langt fra alle, der satte de klistermærker, de havde modtaget, op på deres yderdør eller et andet synligt sted, jf. tabel 1.

Tabel 1

Huse i forsøgsgruppen fordelt efter, om de har ønsket at deltage i forsøget, og efter, om deltagerne har anvendt de tilsendte klistermærker.

	Antal husstande	Andel af forsøgsgruppen
Tilmeldte sig aldrig forsøget	1.490	44 %
Tilmeldt forsøg uden at skilte med ordningen	808	24 %
Synlig skiltning med ordning	1.080	32 %

Et år og fire måneder efter forsøgets igangsættelse blev det undersøgt, om der var en effekt af mærkningsordningen. Det viste sig at være tilfældet, idet udsatheden for indbrud i husene i forsøgsgruppen i denne periode var 21 pct. mindre end for husene i kontrolgruppen.⁴ Denne forskel er statistisk signifikant.

Videre analyser afslørede imidlertid uventede mønstre. Undersøgelsen viste, at alle subgrupper i forsøgsgruppen i mindre omfang end husstandene i kontrolgruppen havde været udsat for indbrud i observationsperioden, jf. tabel 2.

Tabel 2

Antal indbrudstyverier fordelt efter forsøgs- og kontrolgruppe og andel udsatte husstande.

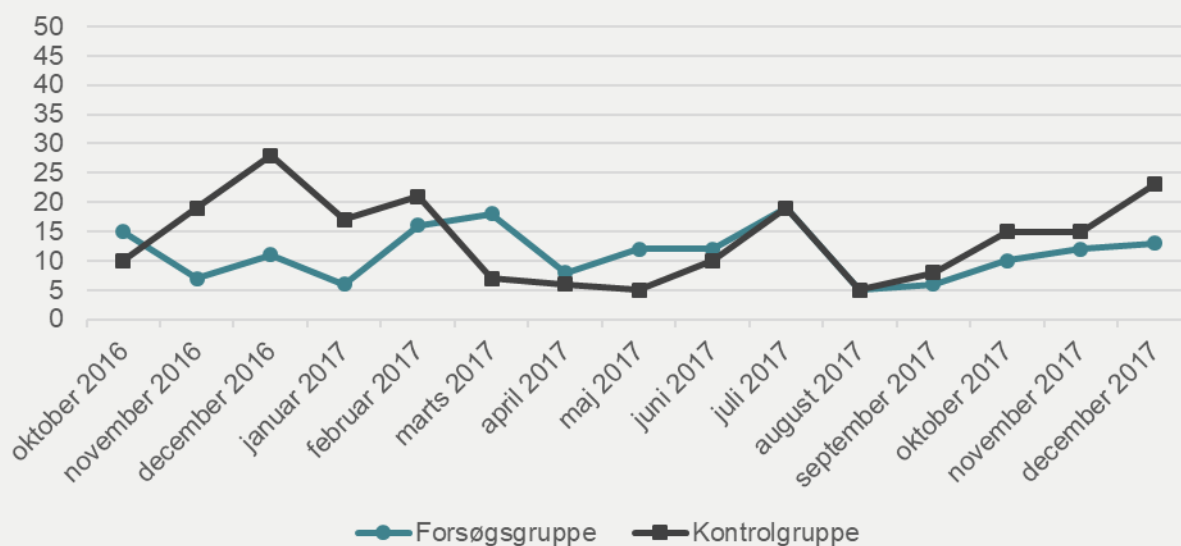
	Antal indbrud	Procent indbrud
Forsøgsgruppen	160	4,7 %
<i>Heraf: Tilmeldt sig aldrig forsøget</i>	82	5,5 %
<i>Tilmeldt forsøg uden at skilte med ordningen</i>	37	4,6 %
<i>Synlig skiltning med ordningen</i>	41	3,8 %
Kontrolgruppen	199	6,2 %

⁴ I beregningen af denne procentuelle forskel er der taget højde for, at nogle husstande i eksperimentalkontrolgruppen havde en lidt kortere observationsperiode end husene i kontrolgruppen.

Selv om der ikke er en statistik signifikant forskel mellem risikoen for indbrud i de to forsøgsundergrupper, der ikke var tilmeldt eller ikke havde skiltet med ordningen, og kontrolgruppen,⁵ gav dette alligevel anledning til tvivl om tolkning af forsøgets resultater. Baseret på almen kriminologisk erfaring vil det forventede mønster således være, at de, der ikke har tilmeldt sig forsøget, har størst risiko for indbrud, idet personer, der ikke er motiverede for at tage imod tilbud, der kan mindske deres risiko, heller ikke i øvrigt kan forventes at deltage i eller tage initiativ til forebyggende initiativer. Gruppen, der ikke har tilmeldt sig forsøget, havde imidlertid en lavere risiko for reviktimisering end den samlede kontrolgruppe, der består af såvel personer, der potentielt ville være motiverede for indbrudssikring/mærkning, som personer, der ikke ville være det.

Figur 1.

Antal indbrudstyverier fordelt efter gerningsmåned og efter forsøgs- og kontrolgruppe, oktober 2016-december 2017.

Det andet uventede resultat var, at hele effekten af skiltningen med usynlig mærkning viste sig de allerførste måneder, jf. figur 1. Selv om der i princippet kan være tale om, at de potentielle indbrudstyve kun kortvarigt afskrækkes fra at begå indbrud i huse, der skilter med usynlig mærkning, så forekommer den forklaring ikke særligt overbevisende, idet det ville kræve, at potentielle indbrudstyve i løbet af en meget kort periode skulle ændre opfattelse med hensyn til risikoen ved at begå indbrud i huse, der skilter med usynlig mærkning.

⁵ Sandsynligheden for, at forskellen mellem de to forsøgsundergrupper og kontrolgruppen er en tilfældighed, er 12 pct. Normalt kræves i den videnskabelige litteratur, at denne sandsynlighed højst skal være 5 pct. for, at forskellen kan betragtes som statistisk signifikant og dermed sikker at tolke.

Samlet set skaber de nævnte uventede resultater et indtryk af, at der kan være andet og mere på spil vedrørende den målte forebyggende effekt end skiltningen med usynlig mærkning. En plausibel forklaring er, at selve den *opmærksomhed* omkring risikoen for indbrud, som forsøgets igangsættelse – modtagelse af brev fra kommunen – kan have indebåret, i sig selv kan have medført, at nogen i forsøgsgruppen i en kort periode herefter har gjort andet for at forebygge indbrud – bedt naboer se efter huset under ferier, sørget for at fjerne tegn på bortrejse, haft lyset tændt osv.

Tvetydigheden omkring tolkningen af resultatet af forsøget i Aarhus har betydet, at det ikke på baggrund heraf er muligt sikkert at fastslå, hvorvidt skiltning med usynlig mærkning har en forebyggende effekt. Samtidig foreligger der ikke tilsvarende internationale forsøg og evalueringer, som klart peger på, at det har en præventiv effekt.

Det er på den baggrund, der er gennemført et nyt forsøg. Samtidig er det under alle omstændigheder vigtigt at få afprøvet betydningen af skiltning i et andet område, da et positivt resultat af forsøg ikke anses for sikkert, før det er påvist i mindst to forskellige sammenhænge eller områder (Sherman et al. 2002).

2.2

Andre tidligere forsøg med genstandsmærkning

De evalueringer, der er gennemført af usynlig mærkning af værdigenstande, fokuserer alle på effekten af selve skiltningen med ordningen. En del af denne forskning angår den form for mærkning, der tidligere anvendtes, nemlig mærkning ved at ridse eller skrive postnumre, navne og lignende identifikationsoplysninger på ejendele. Det er endvidere karakteristisk for mange tidligere evalueringer, at de som regel også inkluderer andre tiltag, således at det ikke er muligt klart at vurdere effekten af alene skiltning med usynlig mærkning.

I en rapport fra 1985 konkluderer Gloria Laycock om den tidligere forskning på området: "On balance the research evidence does not provide substantial support for investment in property marking as a deterrent to burglary." (Laycock 1985:2). Konklusionen drages på trods af, at en amerikansk undersøgelse havde påvist en klar reduktion i risikoen for indbrud i de huse, der havde anvendt mærkning. Den kritiske vurdering af dette forsøg skyldes, at forsøget ikke resulterede i en reduktion i omfanget af indbrud i de byer, der indgik i forsøget. Det er således muligt, at mærkningen blot forskød risikoen for indbrud til andre huse i byerne. Den evaluering, Laycock selv har gennemført, angår et forsøg i tre mindre byer i det sydlige Wales. Disse byer blev blandt andet valgt, fordi risikoen for forskydning blev anset for at være meget begrænset på grund af byernes meget isolerede geografiske placering. Forsøget blev massivt omtalt i medierne, og alle private hjem fik besøg af politiet og blev tilbudt gratis udstyr og hjælp med at mærke ejendele. For at fremme deltagelsen modtog husstandene efter tre måneder endvidere et brev fra politimesteren samt ekstra skilte til døre og vinduer, og efter endnu tre måneder modtog de husstande, der havde tilmeldt sig forsøget, igen et besøg, hvor det blev kontrolleret, om der blev skiltet med ordningen. I alt skilte godt 70 pct. af de mere end 2,300 husstande i de tre byer med usynlig mærkning. Evalueringen viste en signifikant mindskeelse af indbrud i forsøgsområdet – en mindskeelse, der alene beror på færre indbrud i de huse, der havde skiltet med ordningen. Laycock understreger imidlertid, at det

kan være vanskeligt at generalisere undersøgelsens resultater, idet forsøget dels blev gennemført i et særligt område, dels var forbundet med meget stor offentlig bevågenhed, og endelig blev der også anvendt mange ressourcer på at fremme deltagelse i projektet.

Nogenlunde samtidigt med det engelske forsøg blev der gennemført et svensk forsøg med mærkning i et boligområde i Huddinge kommune (Knutsson 1984). Forsøget omfattede 3.500 husstande, der fik tilbud om mærkningskit, og samtidig blev forsøget annonceret og omtalt i medierne. Cirka en fjerdedel af de husstande, der fik tilbuddet, tog imod det og satte skilte op på og ved deres ejendom. Efter en 3-årig observationsperiode kunne der imidlertid ikke konstateres nogen forskel i udsathed for indbrud mellem de huse, der havde skiltet med ordningen, og de øvrige i forsøgsgruppen, der ikke havde.

I London er der for nyligt gennemført forsøg, der på mange måder ligner ovenstående, men med anvendelse af en nyere form for mærkning – UV-sporbar væske (Raphael 2015). Også dette forsøg har et kvasiekperimentelt design, idet forsøgsområderne blev udvalgt ud fra forskellige hensyn til blandt andet forsøgets gennemførlighed, mens kontrolområderne blev udvalgt, så de med hensyn til demografi, socioøkonomiske forhold mv. lignede forsøgsområderne. Forsøget foregik i særligt indbrudsbelastede områder inden for fem distrikter i London. I alt 5.000 husstande indgik i såvel forsøgs- som kontrolgruppe. Forsøgshusstandene fik besøg af politiet og fik mærket deres ejendele samtidig med, at der blev sat klistermærker om den usynlige mærkning på indgangsdør, vinduer mv. Der blev endvidere sat skilte herom op på gader og mange andre steder. Et år efter forsøgets igangsættelse viste en effektevaluering en klar mindskning i udsathed for indbrud i såvel forsøgs- som kontrolområderne, men mindskningen i forsøgsområderne var dog 21 pct. større end i kontrolområderne. Der viste sig endvidere at være en effektspredning, idet omfanget af indbrudskriminalitet også var mindsket i omkringliggende områder samt for andre former for kriminalitet. På grund af især den specielle, ikke randomiserede udvælgelse af forsøgs- og kontrolområder, må den målte effekt imidlertid betragtes som usikker.

Også i Sverige er der for nylig gennemført et kvasiekperimentelt forsøg med usynlig mærkning (Lindström & Olsson 2016). Tre belastede boligområder indgik i forsøget, der startede med informationsmøder, hvor de første 500, der meldte sig som interesserede, modtog udstyr til mærkning. Der blev endvidere opsat en række større vejskilte med information om mærkning i området. Evalueringen af forsøget tyder på, at husstandes skiltning med usynlig mærkning har haft en kriminalpræventiv effekt, idet færre af de husstande, der oplyste at have skiltet med usynlig mærkning, havde oplevet indbrud i beboelser, skure og garager m.v., i forhold til dem, der ifølge det oplyste ikke havde skiltet med ordningen. Resultatet er dog forbundet med nogen usikkerhed af to grunde. Før det første kan der være grund til at antage, at de, der oplyste at have fulgt instrukserne og sat skilte op om ordningen, på en række andre områder også ville være mere opmærksomme på at mindske deres risiko for indbrud sammenlignet med dem, der ikke havde sat skilte op. De to grupper er derfor ikke nødvendigvis sammenlignelige. For det andet er evalueringen baseret på spørgeskemaoplysninger til deltagere, men deltagelsesprocenten i denne undersøgelse var ganske lav. Derfor valgte man også at undersøge omfanget af anmeldte indbrud i de forsøgsområder, hvor beboerne var tilbudt usynlig mærkning, i forhold til nærtliggende områder. Også denne analyse tyder på en vis effekt, som dog viste sig at være kortvarig. Dertil kommer, at resultatet kan være udtryk for *regression to the mean*, hvilket vil sige, at der efter en uventet stor stigning i niveauet for

indbrud må forventes et fald. I forsøgsområderne havde der netop i året forud for forsøgets påbegyndelse været en forholdsvis markant stigning i indbrud, hvilket ikke var tilfældet for de øvrige områder.

Der kan også peges på to oversigter over evalueringer, der blandt andet inkluderer usynlig mærkning. Den ene er en sammenfatning af de 13 forsøg, der var omfattet af det store engelske *Safer Cities Program* i 1980'erne og 90'erne (Tilley & Webb 1994). Mindst seks af disse forsøg omfattede usynlig mærkning, og mange af forsøgene havde en dæmpende effekt på indbrud. Alle forsøg inkluderede imidlertid en række andre tiltag såsom nabohjælp og kam-pagner, hvorfor det er umuligt at isolere og måle alene effekten af usynlig mærkning. Tilsvarende gælder en metaanalyse af syv australske evalueringer, hvor usynlig mærkning indgår, og hvor der også peges på en dæmpende effekt (Morgan et al. 2011).

De fleste af de forsøg, der er omtalt her, er således karakteriseret ved at inkludere omfattende implementeringsforløb og muligvis også andre tiltag, der ville kunne påvirke forsøget. Det kan være grunden til, at nogle forskningsoversigter og mere operative rapporter har konkluderet, at mærkningen af ejendele har en kriminalpræventiv effekt, når indsatsen kombineres med offentlig omtale (Hamilton-Smith & Kent 2002). Også i en nyere sammenfatning af forskning i forebyggelse af indbrudstyveri konkluderes, at effekten af *property marking* er usikker (Sherman et al. 2017).

I Danmark blev der gennemført et forsøg med skiltning med usynlig mærkning i Sønderborg Kommune, hvor husstande i et særligt indbrudsplaget område via brev blev opfordret til at deltage i et forsøg med usynlig mærkning. Hvor mange husstande, der modtog denne opfordring, vides ikke, men kun, at 90 valgte at deltage. Implementeringen af forsøget skete ved, at et mobilt kontor besøgte området for at uddele mærkningskit og vejlede om anvendelse og registrering heraf. Endvidere blev der via telefonopkald til de 90 husstande, der havde til-meldt sig forsøget, sikret, at de gennemførte indsatsen (Tryg 2017a; Tryg 2017b). Forsøget blev startet i december 2014, og effekten er målt ved at sammenligne omfanget af indbrud i en periode af 2 år efter forsøgets start med en periode af 2 år før december 2014. Evalueringen viser, at antallet af indbrud blandt de 90 forsøgshusstande i denne periode faldt med 38 pct., mens indbrudsrisikoen i de resterende dele af Sønderborg Kommune faldt med 18 pct. Imid-lertid savnes der oplysninger, der muliggør en videnskabelig vurdering af dette resultat. Det forekommer dog under alle omstændigheder ret usandsynligt, at den nævnte reduktion i om-fanget af indbrud blandt de 90 husstande i forhold til kommunen som helhed repræsenterer en statistisk signifikant forandring.⁶ Samtidig tyder indbrudstal fra Sønderborg Kommune på, at der kortvarigt – nemlig i 2014 – har været en 'indbrudsbølge', idet der både før og efter det år var 20-30 pct. færre indbrud i kommunen. Baggrunden herfor ligesom baggrunden for

⁶ På baggrund af oplysninger fra Danmarks Statistik kan det beregnes, at risikoen for indbrud i Sønder-borg Kommune i de undersøgte år lå på mellem 1,4 og 2,1 pct. Selv hvis denne risiko var på 15 pct. – hvilket er et meget højt sat – for de 90 husstande, ville en reduktion af den nævnte størrelsesorden i risikoen alligevel kun betyde nogle ganske få færre indbrud.

nedgangen i indbrud kendes ikke, men umiddelbart forekommer det ikke troligt, at det er forbundet med den særlige indsats mod indbrud.

Det skal endelig også nævnes, at Rigspolitiet sammen med Dansk Erhverv og Sikkerheds-Branchen har gennemført et forsøg med usynlig mærkningsspray til forebyggelse af røverier i detailhandlen (Scherg et al. 2016). Evalueringen af forsøget tyder på, at den usynlige mærkningsspray har en relativ stor præventiv effekt, men at der også er tegn på en vis forskydning. Det vil sige, at nogle af de røverier, der blev forebygget, i stedet blev begået i andre forretninger.

Et vigtigt element ved udformningen af det nye forsøg med usynlig mærkning i Nordsjælland har været ønsket om, at det er så naturtro som muligt. Det vil sige, at det ikke må omfatte elementer, som ikke vil svare til den situation, der forekommer uden for den eksperimentelle situation, nemlig at en privatperson af egen drift beslutter at købe mærkningskit. Eksempelvis betyder det, at borgermøder om forsøget og omtale af det i massemedier er søgt undgået og så vidt vides også er blevet undgået. Sådanne elementer indgår ikke i en realistisk situation, og – frem for alt – vil det kunne påvirke resultaterne. Bag ønsket om at skabe en naturtro situation ligger således også ønsket om at isolere den eksperimentelle faktor, som angår skiltning af ordningen med usynlig mærkning. Karakteristisk for mange andre forsøg med usynlig mærkning er som nævnt, at de har omfattet et eller flere andre elementer, der har kunnet påvirke forsøget.

Det nye forsøg er langt hen ad vejen opbygget på samme måde som det i Aarhus. Det betyder, at også dette forsøg omfatter huse, der inden for de seneste år har været udsat for indbrud.

I forhold til det tidligere forsøg introduceres i dette en ekstra kontrolgruppe – kontrolgruppe 2. Det sker med henblik på at undersøge en mulig effekt af alene at blive gjort opmærksom på risikoen for indbrud, jf. ovennævnte effekt af det tidligere forsøg. Den ekstra kontrolgruppe har modtaget et brev, der oplyser om risikoen for indbrud og om, hvad man kan gøre for at mindske denne risiko. Husstandene tilbydes hverken mærkningskit eller kontaktes i øvrigt. Den anden kontrolgruppe, kontrolgruppe 1, der svarer til den i Aarhusforsøget, modtager hverken brev eller anden information om forsøget.

Det nye forsøg omfatter 12.000 husstande, idet de to kontrolgrupper hver især omfatter 4.000 husstande og forsøgsgruppen ligeledes 4.000. Det er valgt at gøre grupperne ganske store, da det må antages, at det vil kræve et stort sample for at kunne påvise en eventuel effekt af alene at modtage et brev i forhold til ikke at have gjort det.

Af bilag 6 fremgår antallet af indbrud i huse i de forskellige kommuner og politikredse i perioden 2014 til 2017. Som det ses, er omfanget af indbrud særligt stort i Nordsjællands Politi, og det blev derfor besluttet at gennemføre undersøgelsen der. Det store antal indbrud i politikredsen betyder, at det vil være muligt alene at inkludere huse, der har været udsat for indbrud inden for de senere år, hvilket er en fordel i forhold til muligheden for at måle en effekt, da risikoen for reviktimisering er størst kort tid efter et indbrud. Der er endvidere, som i forsøget i Aarhus, gennemført et observationsstudie med henblik på at se, hvorvidt de, der har fået tilsendt mærkningskit, skilter synligt med ordningen. For at mindske omkostninger ved observationsstudiet er husstandene i forsøget udvalgt, så de ligger forholdsvis tæt, hvorved ressourceforbruget ved observationsstudiet mindskes. Husstandene i forsøget befinder sig derfor i byområder, inden for hvilke der er registreret mindst 100 indbrud i perioden fra januar 2015 til og med primo marts 2019. Områder med færre indbrud er frasortet. Knap halvdelen af samtlige husstande i forsøget, dvs. forsøgsgruppe og kontrolgrupper, har været udsat for indbrud inden for de seneste to år inden forsøgets igangsættelse, mens de øvrige har

været udsat op til godt fire år forinden. Af bilag 7 ses kort over områder med de inkluderede huse.

Som nævnt har observationsstudiet til formål at registrere, hvorvidt de forsøgsdeltagere, der har tilmeldt sig forsøget og fået tilsendt mærkningskit, reelt sætter de klistermærker, der informerer om deltagelse i ordningen, op på postkasse, yderdør eller andet synligt sted. Dette informeres forsøgsdeltagerne om i det brev, de fik tilsendt ved forsøgets start (se bilag 1).

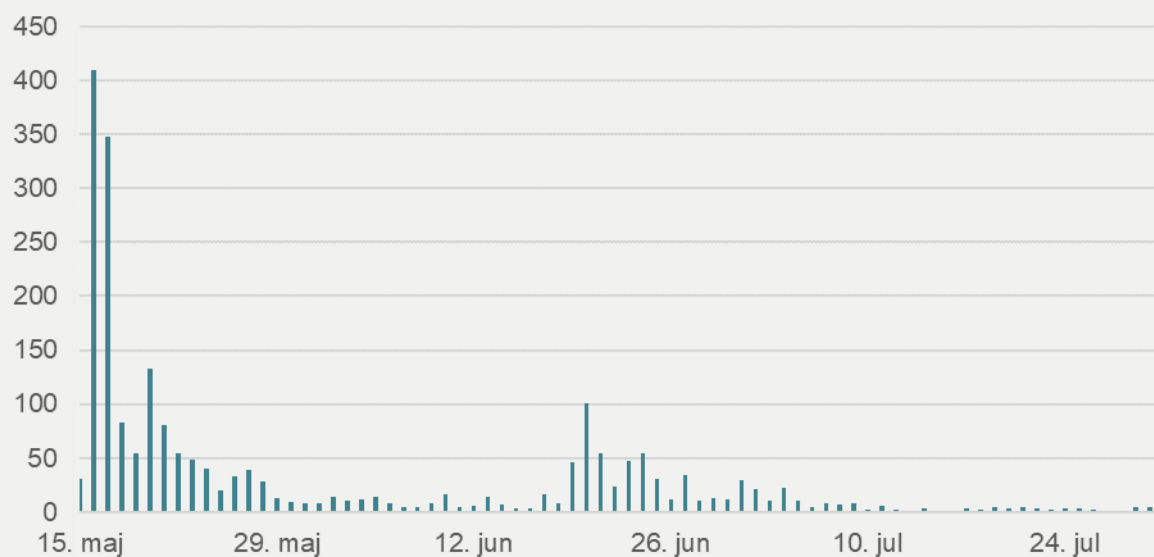
3.1 Gennemførelse af forsøget

Forsøgsdeltagerne fik ved forsøgets start, dvs. medio maj 2019, via e-boks tilsendt brevet med opfordring om deltagelse i forsøget (bilag 1). De af forsøgsdeltagerne, i alt 211, der ikke havde adgang til en e-boks, modtog i stedet et postomdelt brev. Kontrolgruppe 2 fik via e-boks tilsendt brevet om risikoen for indbrud (bilag 2) en uge efter forsøgsgruppen. Også den del af denne gruppe, som ikke havde e-boks, modtog i stedet et postomdelt brev.

En måned efter forsøgets igangsættelse blev der sendt en rykkerskrivelse til dem i forsøgsgruppen, der indtil da ikke havde reageret (bilag 3). Brevet blev sendt som postomdelt brev for at sikre, at manglende reaktion på det første brev ikke skyldtes, at modtageren sjældent kontrollerede indkomne breve i e-boksen. I alt 2.512 blev tilsendt rykkerbrevet, hvoraf en del dog viste sig i mellemtiden at have reageret på det første brev. Figur 2 viser, at langt de fleste anmodninger om at få tilsendt mærkningskittet skete umiddelbart efter fremsendelse af første brev fra medio maj 2019, men at også rykkerskrivelsen fra medio juni 2019 afstedkom, at mange tilmeldte sig forsøget.

Figur 2.

Tidspunkt for tilmelding til forsøget, 15. maj til 31. juli 2019.

Der blev modtaget 36 tilmeldinger til forsøget fra 31. juli til 1. oktober 2019. Disse fremgår ikke af figuren.

I juni 2019 blev observationsstudiet igangsat. På det tidspunkt havde 2.194 husstande, svarende til 55 pct., tilmeldt sig forsøget og fået tilsendt mærkningskit. Da observationsstudiet viste, at relativt få af deltagerne synligt skilte sig med ordningen, blev det besluttet at udsende en opfordring herom. Samtidig viste en opgørelse, at endnu færre havde registreret deres unikke kode i den database, politiet som nævnt har adgang til, og derfor blev det besluttet også at erindre om vigtigheden heraf (bilag 4). Der blev desuden udsendt et særskilt brev om at registrere sig i databasen til den del af forsøgsgruppen, der skilte sig med ordningen (bilag 5). Disse breve blev udsendt i slutningen af november 2019.

Den anden fase af observationsstudiet blev igangsat i begyndelsen af 2020, men grundet nedlukningen i forbindelse med COVID-19 pandemien blev de allersidste observationer først gennemført i begyndelsen af sommeren 2020.

Den endelige sammensætning af forsøgs- og kontrolgrupper er vist i tabel 3. Sammenlignet med tabel 1 ovenfor ses, at det er næsten samme fordeling af undergrupperne til forsøgsgruppen i Nordsjælland som i Aarhus. Det er således ikke lykkedes at få en større andel af deltagerne i forsøgsgruppen til både at deltage og skilte sig med ordningen.

Tabel 3

Antal og andel husstande i de forskellige undergrupper af forsøgsgruppen samt i kontrolgruppen i forsøget i Nordsjælland.

	Antal	Procent
Forsøgsgruppe	4.000	100 %
<i>Heraf: Tilmeldte sig aldrig forsøget</i>	1.748	44 %
<i>Tilmeldt forsøg uden at skilte sig med ordningen</i>	1.074	27 %
<i>Synlig skiltning med ordningen</i>	1.178	29 %
Kontrolgruppe 1 – ikke kontaktet	4.000	100 %
Kontrolgruppe 2 – modtaget brev	4.000	100 %

3.2

Øvrige forsøgselementer

I modsætning til det tidligere forsøg omfatter dette også effekten af den usynlige mærkning i forhold til politiets mulighed for at opklare indbrudstyverier ved at identificere ejeren til koster, der er mærkede. Denne del af forsøget har krævet, at politiet blev udstyret med UV-lygter, mikroskop og briller, så mærkningen kan ses og den unikke kode aflæses.

Det blev besluttet at inddrage Nordsjællands Politi samt politiet i de to grænseregioner, dvs. Sydsjællands- og Lolland-Falsters Politi og Syd- og Sønderjyllands Politi. De to grænseregioner blev inddraget, idet erfaringen er, at mange tyvekoster fragtes ud af landet. I princippet burde også nabopolitikredsene til Nordsjællands Politi inddrages i denne del af undersøgelsen, da tyvekoster antagelig ofte afsættes dér. Det blev imidlertid vurderet som urealistisk at kunne engagere en stor gruppe betjente i et arbejde, der vedrører et forsøg uden for deres kreds. Hemmeligholdelsen af forsøget kunne også risikere at være i fare, hvis mange politikredse blev involveret.

Et andet nyt element er også at undersøge en mulig forskydningseffekt. I og med at forsøget omfatter samtlige huse, der inden for de seneste fire år har været udsat for indbrud, er det ikke muligt at undersøge en mulig forskydningseffekt ved at se på, om øvrige huse i området har en øget indbrudsfrekvens, idet denne i sagens natur alene kan være øget. I stedet ses der på, om nabohusene til forsøgshusene har oplevet en større risiko for indbrud sammenlignet med nabohusene til kontrolgrupperne.

Som et tredje nyt element indgår en undersøgelse af mulige ydre tegn på forskelle mellem huse på vejstrækninger, hvor der især er begået mange indbrud. Er der noget, der indikerer, hvorfor den ene villa frem for den anden er blevet valgt som mål for indbruddet? Resultater af en sådan undersøgelse vil kunne give vigtig information om kriminalpræventive midler i forhold til indbrud.

Endelig er der også gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt forsøgsdeltagerne i forlængelse af forsøget. Undersøgelsen sigter på at belyse, hvorvidt og i hvilket omfang forsøgsdeltagerne har foretaget sig andet for at forbygge risikoen for indbrud, og hvorvidt henvendelsen om deltagelse i forsøget har betydet noget for deres oplevelse af tryghed og udsathed.

Som led i det nye forsøg er der endvidere fulgt op på forsøget i Aarhus med henblik på at se den fortsatte udvikling i omfanget af indbrud i forsøgs- og kontrolgruppen i Aarhus.

I det følgende præsenteres først forsøgets mere perifere resultater, nemlig henholdsvis resultater fra observationsstudiet vedrørende huse på vejstrækninger med særligt mange indbrud og betydningen af usynlig mærkning for politiets muligheder for at opklare indbrud. Som indledning til at drøfte de centrale resultater fra denne undersøgelse – den præventive effekt af dels udsendelse af brev, der kan øge opmærksomheden på risiko for indbrud, dels den præventive effekt af skiltning med usynlig mærkning – vises resultaterne fra opdatering af det tidligere forsøg i Aarhus. Afslutningsvis omtales resultaterne af den spørgeskemaundersøgelse, der er gennemført.

4.1

Karakteristika ved huse i områder, der er særligt udsatte for indbrud

Der er som nævnt i forbindelse med observationsstudiet gennemført en særlig undersøgelse af de mest indbrudsudsatte veje eller vejstrækninger. Det er sket med henblik på at se, hvorvidt der forebyggelsesmæssigt kan registreres forskelle mellem de huse på disse strækninger, der har været udsat for indbrud, og dem, der ikke har det. Det er således blevet registreret, hvorvidt husene på de særligt indbrudsudsatte veje synligt skiltes med følgende forhold:

- Tyverialarm
- Deltagelse i nabohjælpsordning
- Hund i huset
- Anden skiltning vedrørende forebyggelse af kriminalitet

Derudover er følgende registreret vedrørende de enkelte huse:

- Særlig høj hæk (over omtrent 1,60 m) ved indgangen til huset
- Tilgængelighed på vejstrækningen
- Om huset ser særligt dyrt ud eller ser ud til at indeholde mange kostbarheder

De gader og huse, der indgår i denne undersøgelse, er afgrænset ved, at der på samme vej eller vejstrækning er mindst 40 pct. af husene, der har været udsat for indbrud inden for den periode, undersøgelsen dækker. Analysen omfatter i alt 1.070 huse, hvoraf 437 indgår i enten forsøgsgruppen eller en af kontrolgrupperne. Det bemærkes, at denne opgørelse ikke kan vise, om husene i alle tilfælde besad de samme karakteristika eller i samme omfang viste tegn på præventive tiltag *inden* indbruddet.

Tabel 4

Forebyggende foranstaltninger blandt huse i områder med mange indbrudstyverier fordelt efter udsathed for indbrud.

	Ikke udsat for indbrud	Udsat for indbrud
Skiltet med tyverialarm	34 %	45 %
Skiltet med Nabohjælp	21 %	23 %
Skilte med hund	2 %	1 %
Anden tyveriforebyggende skiltning	0,5 %	1 %

Som det ses af tabel 4, er der gennemgående flere af de huse, der har været udsat for indbrud, som har taget forskellige præventive initiativer, i forhold til de huse, der ikke har været udsat for indbrud. Sammenlagt er det i alt 58 pct. af de huse, der har været udsat for indbrud, der på en eller flere måder skilte med tiltag, der sigter mod at mindske risiko herfor, mens det drejer sig om 49 pct. af husene, der ikke har været udsat for indbrud, hvilket er en klar signifikant forskel.⁷

Umiddelbart er der således ikke tegn på, at de, der ikke har været udsat for indbrud, i særlig grad har sikret sig mod indbrud sammenlignet med deres naboer, der har været udsat herfor. Men kan det omvendte være tilfældet?

Der er gennemført forskning i England, der peger på en øget risiko for tyveri i de huse, der har tyverialarm (Tilley et al. 2015). Der er imidlertid usikkerhed omkring tolkningen af dette resultat, blandt andet fordi tidspunktet for installation af tyverialarmen i forhold til tidspunktet for indbruddet ikke er helt klart. Det samme gælder denne undersøgelse, hvor 45 pct. af dem, der har haft indbrud, mod 34 pct. af dem, der ikke har haft det, skilte med sikring med tyverialarm.⁸ Blandt de mange i forsøgsgruppen, der har henvendt sig til Forskningskontoret efter at have modtaget tilbuddet om deltagelse i forsøget, har en del tilkendegivet, at de ikke er interesseret, netop fordi de i forlængelse af indbruddet har fået installeret en tyverialarm.

Det kan tilføjes, at en del af dem, der skilte med tyverialarm, også med skiltningen angiver, at der er kameraovervågning i huset. Denne andel er dog nogenlunde den samme i de to grupper.

⁷ P=0,004

⁸ Forskellen er signifikant, p<0,000.

I øvrigt kan nævnes, at andelen af boliger med indbrudsalarm i det her undersøgte område kun er en smule højere end det, der er fundet i landsdækkende, repræsentative undersøgelser. Den seneste, der er fra 2020, viser således, at 36 pct. af de adspurgte villaejere angiver at have tyverialarm mod sammenlagt 38 pct. blandt de her undersøgte huse.⁹ Umiddelbart er der således ikke tegn på, at denne form for tyverisikring er meget mere udbredt i de mest udsatte områder i Nordsjælland, som denne del af undersøgelsen angår. Dog kan det ikke udelukkes, at det i observationsstudiet ikke i alle tilfælde har været muligt at se skiltning om tyverialarm på huse, der rent faktisk har det.

For så vidt angår skiltning med nabo-hjælpsordningen, er forskellen mellem gruppen med indbrud og gruppen uden lille og ikke statistisk signifikant. Det samme gælder andelen, der skilter med, at de har en hund. Denne andel er i øvrigt bemærkelsesværdig lille, idet ovennævnte undersøgelse fra Bo Trygt viser, at 17 pct. i 2019 angav at have anskaffet en hund for at sikre sig mod indbrud. En mulig forklaring er naturligvis, at der langt fra i alle tilfælde skiltes med, at der er en hund i huset.

Tabel 5

Forhold, der kan øge risikoen for indbrud.

	Ikke udsat for indbrud	Udsat for indbrud
Høj hæk ved indgangen	48 %	53 %
Adgang fra begyndelsen/enden af en vej	1 %	5 %
Eksklusivt udseende villa	13 %	14 %

Tabel 5 viser forekomsten af forhold, der kan være med til at øge risikoen for indbrud. Det er således velkendt, at høje hække ved indgangen, så indbrudstyven uforstyrret kan arbejde, har en betydning for risikoen for indbrud. Det ses da også af tabellen, at det forekommer lidt oftere ved de villaer, der har haft indbrud. Igen skal dog understreges, at der ikke er viden om, hvorvidt hækken er beskåret før eller efter et indbrud.¹⁰

Med hensyn til de to andre forhold – adgangen til villaen og dens eksklusivitet – er de ikke på samme måde foranderlige og må antages at have været gældende også inden indbruddet. Villaen indtryk af rigdom synes umiddelbart ikke at have den store betydning for indbrudstyvens valg – også selv om en meget stor del af disse villaer er forsynet med tyverialarm,

⁹ Undersøgelsen er gennemført af Epinion for Det Kriminalpræventive råd og omfatter 2.538 besvarelser. Rapporten "Danske boligejeres sikring af egen bolig", der er en intern undersøgelse i Botrygt-samarbejdet, kan rekvireres ved henvendelse til Det Kriminalpræventive Råd.

¹⁰ Forskellen er ikke statistisk signifikant ($p=0,08$).

hvilket dog – som nævnt ovenfor – kan være installeret efter indbruddet.¹¹ En anden dansk undersøgelse peger dog på en tendens til, at boliger med en relativ høj ejendomsvurdering har en forhøjet risiko for gentagne indbrud (Friis et al. 2019). Der er derimod en markant forskel i indbrudsrisikoen i forhold til villaens beliggenhed ved enten begyndelsen eller enden af en vej, hvilket svarer til det, der er fundet i en anden dansk undersøgelse (Friis et al. 2019). Der er betydeligt større risiko for indbrud i sådanne villaer, hvilket må antages at bero på, at indbrudstyven i disse tilfælde lettere kan slippe væk og ikke risikerer at blive 'fanget' af beboere på begge sider af gerningsstedet.¹² Til gengæld er der af oplagte grunde relativt få af villaerne, der har en sådan placering.

4.2

Den usynlige mærknings betydning for politiets arbejde

I det mærkningskit, de forsøgsdeltagere, der har tilmeldt sig forsøget, modtager, opfordres de til at registrere deres unikke kode i det register, udbyderen af den usynlige mærkning har, og som det derudover kun er politiet, der har adgang til. Uden denne registrering fortabes en af de åbenlyse fordele ved den usynlig mærkning, nemlig at politiet lettere kan identificere ejeren af tyvekoster og lettere vil kunne få indehaveren af de stjålne effekter retsforfulgt.

Her belyses betydningen af usynlig mærkning i forhold til politiets muligheder for at opklare indbruddet og dermed muligheder for at levere det stjålne tilbage til ejeren via oplysninger om omfanget af registreringer samt politiets brug af registeret, hvori oplysninger om ejeren af de genfundne stjålne varer findes.

En foreløbig opgørelse over antal tilmeldte i dette register viste, at det i slutningen af efteråret 2019 alene var 13 pct. af dem, der havde fået tilsendt mærkningskit, som også havde registreret deres unikke kode. Det indebar, at der i slutningen af november 2019 blev udsendt et brev til deltagerne med opfordring til at registrere deres unikke kode. I brevet blev det understreget, at dette ikke alene har betydning for mulighederne for at få stjålne ting tilbage, men også for politiets mulighed for at få indbrudstyven retsforfulgt. Opfordringen indebar, at yderligere 120 registrerede deres kode, således at i alt 18 pct. af alle dem, der har tilmeldt sig forsøget, har registreret deres kode.

Hvorfor det er relativt få af forsøgsdeltagerne, der har registreret deres kode, er uvist. En mulig forklaring kan være, at det kan forekomme besværligt at registrere sig, eller at man er usikker på, hvem der har adgang til disse oplysninger. Det kan naturligvis også skyldes forglemmelser. Under alle omstændigheder indebærer det, at usynlig mærkning kun i et yderst begrænset omfang kan formodes at øge politiets sandsynlighed for at opklare indbrudstyveri.

¹¹ 54 pct. af disse villaer skiltes med tyverialarm – 42 pct. af dem, der ikke har været udsat for indbrud, og 71 pct. af dem, der har været udsat herfor ($p < 0,000$).

¹² Forskellen er statistisk signifikant, $p < 0,000$.

Dette afspejles også ved, at politiet sjældent fandt mærkede genstande, som de fremsøgte i registeret. Da usynlig mærkning ikke er særligt udbredt, vil det i udgangspunktet alene være en mindre del af de koster, som politiet finder, der er mærkede. Blandt de mærkede koster, som politiet fandt, var der imidlertid ingen, der kunne fremsøges i registeret, hvilket antageligvis skyldtes, at borgerne ikke havde registreret koden. I september måned 2019 blev der registreret seks søgninger i databasen og i oktober 2019 to søgninger. Ingen af søgningerne gav et positivt resultat. Derefter er der kun i februar 2020 registreret et enkelt login, men ingen søgning.

Med de relativt få tilmeldte er sandsynligheden for at finde mærkede koster da også ret begrænset. Ud af de 405, der har registreret deres unikke kode, er der 21 af de registrerede, der har været udsat for indbrud. På baggrund af den almene opklaringsprocent for indbrud i beboelser på 6-7 pct., må det antages, at politiet kun i et par af disse tilfælde ville have kunnet genfinde tyvekosterne ved hjælp databasen.

Der er således intet, der tyder på, at mærkningen af genstande og registrering af mærkningen i dette forsøg har hjulpet politiet med at opklare indbrud. Dette skyldes antageligvis i et vist omfang, at det kun er en mindre del af de koster, som politiet finder, der er mærkede, og at koden til de mærkede genstande ikke i alle tilfælde er registreret.

Det er i øvrigt bemærkelsesværdigt, men i overensstemmelse med forventningen, at det i særlig grad er mange af dem, der også skiltes med ordningen, som også har registreret sig i databasen, jf. tabel 6. Det er således 27 pct. af husstandene i denne gruppe, der har registreret deres unikke kode, mod 8 pct. af dem, der ikke skiltes med ordningen.¹³

Tabel 6

Antal og andel forsøgsdeltagere, der har registreret deres unikke kode, fordelt efter om der skiltes med ordningen eller ej.

	Ikke-registreret		Registreret		I alt	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Ikke synlig mærkning	1.002	92 %	81	8 %	1.083	100 %
Synlig mærkning	855	73 %	324	27 %	1.179	100 %
I alt	1.857	82 %	405	18 %	2.262	100 %

¹³ Forskellen er signifikant ($p < 0,000$).

Ligesom personer, der selv vælger at købe mærkningskit, nok vil være mere tilbøjelige til at skilte med ordningen i forhold til dem, der har fået det tilbudt gratis, så er det muligt, at denne forskel også vil gøre sig gældende med hensyn til at registrere den unikke kode.

4.3

Opdatering af forsøget i Aarhus

Til brug for opdatering af forsøget i Aarhus er der modtaget oplysninger om, hvor mange af de deltagende husstande der i perioden 1. januar 2018 til 1. august 2019 har været udsat for indbrud.

I løbet af den nye observationsperiode er der i alt 317 af de 6.601 husstande, der har været udsat for indbrud, hvilket svarer til 4,8 pct. Tabel 7 viser fordelingen mellem forsøgs- og kontrolgruppen.¹⁴

Tabel 7

Antal og andel udsatte for indbrud i forsøgs- og kontrolgruppen. Aarhus, januar 2018 – august 2019.

	Ingen indbrud	Udsat for indbrud	I alt	Procent udsatte
Forsøgshusstand	3.206	162	3.376	4,8 %
Kontrolhusstand	3.070	155	3.225	4,8 %

¹⁴ I forhold til det tidligere forsøg mangler der oplysninger om to adresser.

Som det fremgår af tabellen, er der ikke i den undersøgte periode nogen forskel overhovedet mellem de to grupper med hensyn til risikoen for indbrud ($p=0,988$). Der kan dermed ikke på længere sigt ses en effekt af usynlig mærkning i Aarhus.

Tabel 8

Antal og andel udsatte for indbrud i de forskellige undergrupper af forsøgsgruppen samt i kontrolgruppen. Aarhus, januar 2018 – august 2019.

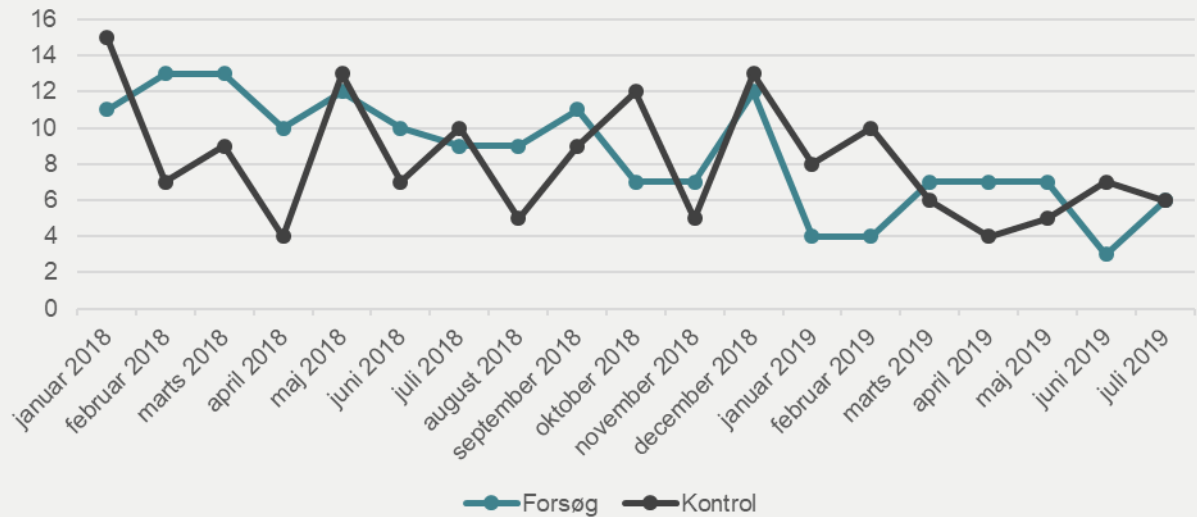
	Antal udsat for indbrud	Procent indbrud
Forsøgsgruppen	162	4,8 %
<i>Heraf: Tilmeldte sig aldrig forsøget</i>	86	5,8 %
<i>Tilmeldt forsøg uden at skilte med ordningen</i>	37	4,6 %
<i>Synlig skiltning med ordningen</i>	39	3,6 %
Kontrolgruppen	155	4,8 %

En eventuel effekt af ordningen må forventes at bero på de 32 pct. af forsøgsgruppen, der har tilmeldt sig forsøget og skiltet synligt med ordningen. Tabellen viser, at denne gruppes udsathed for indbrud i perioden er på 3,6 pct., hvilket tenderer til at være mindre end kontrolgruppens udsathed ($p=0,106$). Det skal samtidig understreges, at denne tendens til lavere risiko for indbrud næppe alene skyldes ordningen med usynlig mærkning, idet de, der har tilmeldt sig ordningen med usynlig mærkning og skiltet synligt dermed, må antages at være særligt motiverede for at forebygge indbrud og også kan have iværksat andre forebyggende tiltag. Omvendt kan det heller ikke afvises, at en del af den lavere udsathed skyldes ordningen med usynlig mærkning, og at det ville have været muligt at påvise en effekt af ordningen, hvis en større andel af forsøgsgruppen havde tilmeldt sig forsøget og skiltet synligt med ordningen.

Endeligt er det i forhold til den første evaluering værd at bemærke, at mens mønstret i udsatheden for indbrud er den samme i de to evalueringer i de tre undergrupper af forsøgsgruppen, så er udsatheden i den del af forsøgsgruppen, der aldrig tilmeldte sig forsøget, nu højere end den i den samlede kontrolgruppe, mens den i den første evalueringsperiode var lavere. Mønstret i denne anden evaluering følger dermed i højere grad det forventede.

Figur 3.

Indbrudstyverier i forsøgs- og kontrolgruppe fordelt efter måned for indbruddet.

Den tidligere evaluering viste, at den forskel, der var mellem forsøgs- og kontrolgruppen med hensyn til risikoen for indbrud, alene gjorde sig gældende de første 5 måneder af observationsperioden, idet risikoen for indbrud i den periode var klart mindre i forsøgsgruppen end i kontrolgruppen. Derefter var risikoen for indbrud den samme i de to grupper. Også i denne fortsatte undersøgelse er der set på, om der er forskelle mellem de to grupper med hensyn til tidspunktet for indbruddet. Selv om risikoen overordnet set er den samme, er det således muligt, at der er variation i risikoen i forhold til tidspunkt eller årstid. Som det ses af figur 3, er der dog ikke tegn på tidsmæssige variationer mellem de to grupper. Overordnet viser udviklingskurven den almene nedgang i omfanget af indbrud i huse, der har været de seneste år.

4.4

Effekten af at få viden om præventive tiltag

Ud over, at forsøget i Aarhus kan tyde på en ganske kortvarig effekt af skiltning med usynlig mærkning, så viste forsøget også tegn på, at effekten i nogen grad var betinget af den øgede opmærksomhed på risikoen for indbrud, forsøget indebar hos dem, der har fået tilbud om at deltage i forsøget. Dette element er testet i det nye forsøg ved at introducere en ekstra kontrolgruppe – kontrolgruppe 2 – der fik tilsendt et brev med oplysninger om mulige præventive tiltag for at mindske risikoen for indbrud, jf. bilag 2.

Af tabel 9 fremgår, i hvilken udstrækning husstandene i kontrolgruppe 2 har været udsat for indbrud i forhold til husstandene i kontrolgruppe 1. Som det ses, er der *ikke* en mindre andel huse i kontrolgruppe 2 i forhold til kontrolgruppe 1, der har været udsat for indbrud, heller

ikke gentagne indbrud.¹⁵ Mens 5,1 pct. af husene i kontrolgruppe 2 har været udsat for indbrud i observationsperioden, drejer det sig om 4,9 pct. af dem i kontrolgruppe 1, og en tilsvarende forskel ses med hensyn samtlige indbrud i de to grupper.

Tabel 9

Indbrud begået i perioden 15.5.2019-1.9.2020 fordelt efter antal huse udsat for indbrud og efter indbrudsfrekvensen i de to kontrolgrupper i Nordsjællands Politi

	Huse udsat		Indbrudsfrekvens	
	Antal	Andel	Antal	Andel
Kontrolgruppe 1 – ikke kontaktet	197	4,9 %	209	5,2 %
Kontrolgruppe 2 – modtaget brev	205	5,1 %	216	5,4 %

At gøre dem, der tidligere har været udsat for indbrud, opmærksom på præventive tiltag, som er kendte for at mindske risikoen for indbrud, og som husejeren selv kan tage initiativ til, har således ikke afstedkommet, at husejere har taget initiativ til virksomme præventive tiltag i en grad, så det afspejler sig i færre indbrud blandt disse husejere sammenlignet med husejere, der ikke er blevet gjort opmærksom på forebyggende tiltag.

Det betyder også, at eventuelle forskelle mellem forsøgsgruppen og kontrolgruppe 1 alene vil kunne tolkes som en effekt af skiltning med usynlig mærkning og altså ikke som en afledt effekt af den opmærksomhed, selve brevet om forsøget måtte have afstedkommet.

I afsnit 4.7 fremgår dog også resultater af en spørgeskemaundersøgelse, hvor en relativt stor del af kontrolgruppe 2 angiver, at brevet gjorde dem mere opmærksomme på at forebygge indbrud. Denne selverklærede opmærksomhed på at forebygge indbrud kan der dog ikke ses nogen effekt af i tabel 9.

4.5

Effekten af skiltning med usynlig mærkning

Betydningen af at deltage i ordningen med usynlig mærkning og skiltning er undersøgt ved at se på, hvor mange i forsøgsgruppen og i kontrolgruppen der har været udsat for indbrud efter forsøgets igangsættelse og frem til udgangen af august 2020. Det er i alle tilfælde kontrolgruppe 1, der sammenlignes med i det følgende.

¹⁵ $P=0,682$ for så vidt angår andel huse udsat og $0,725$ for andel indbrud i grupperne.

Tabel 10

Indbrud begået i perioden 15.5.2019-1.9.2020 fordelt efter antal huse udsat for indbrud og efter det samlede antal indbrud i forsøgs- og kontrolgrupper i Nordsjællands Politi.

	Husstande		Indbrud	
	Antal	Andel	Antal	Andel
Forsøgsgruppe	184	4,6 %	199	5,0 %
<i>Heraf: Tilmeldte sig aldrig forsøget</i>	81	4,6 %	87	5,0 %
<i>Tilmeldt forsøg uden at skilte med ordningen</i>	60	5,6 %	67	6,2 %
<i>Synlig skiltning med ordningen</i>	43	3,7 %	45	3,8 %
Kontrolgruppe	197	4,9 %	209	5,2 %

Der er, som det fremgår af tabel 10, en smule færre, der har været udsat for indbrud i forsøgsgruppen sammenlignet med kontrolgruppe 1, nemlig 4,6 pct. mod 4,9 pct. i kontrolgruppen. Forskellen er ikke stor og langt fra statistisk signifikant.¹⁶ Dermed kan der overordnet set ikke ses en effekt af anvendelse af usynlig mærkning.

Det ses videre af tabellen, at de tre undergrupper af forsøgsgruppen i forskellig grad har været udsat for indbrud, idet risikoen for indbrud er noget mindre for den del af deltagerne, der både har tilmeldt sig forsøget og synligt skilter hermed. Sammenlignet med kontrolgruppen er der en klar tendens til, at færre i den del af forsøgsgruppen, der har skiltet med usynlig mærkning, har været udsat for indbrud. Forskellen med hensyn til såvel at blive udsat for indbrud overhovedet som at blive udsat for flere indbrud er således på grænsen til at være statistisk signifikant mindre for denne del af forsøgsgruppen end for kontrolgruppen.¹⁷

Dette kan dog ikke tolkes således, at synlig skiltning med ordningen med usynlig mærkning nok har en præventiv effekt. Ved vurderingen heraf skal alle i forsøgsgruppen indgå i analysen efter princippet om *Intention-To-Treat*. Det skyldes, at erfaringen er, at de, der er særligt aktive eller særligt motiverede for at deltage i en behandling eller et program, som udgangspunkt også er i mindre risiko end andre for at blive udsat for en forbrydelse eller – såfremt det angår præventive forsøg med lovovertrædere – for at recidivere. De, der både har tilmeldt sig forsøget og synligt skilter med ordningen, kan dermed ikke antages at være en tilfældig del af hele forsøgsgruppen, men nogen, der måske i højere grad end de andre også gør andet for at mindske deres risiko for indbrud. Omvendt betyder det ikke, at de, der ikke har tilmeldt sig forsøget eller ikke har skiltet med ordningen, i alle tilfælde er mindre interesserede i at

¹⁶ P=0,495 for andel husstande udsat for indbrud og 0,606 for samtlige indbrud i perioden.

¹⁷ P=0,067 for andel husstande udsat for indbrud og 0,051 for samtlige indbrud i perioden.

gøre noget for at mindske deres risiko for indbrud. Men som gruppe betragtet må de anses for ikke at være et tilfældigt udsnit af forsøgsgruppen som helhed.

Ud fra ovennævnte betragtning har forsøget således ikke kunnet pege på en klar præventiv effekt af usynlig mærkning. Resultatet bør dog ses i sammenhæng med, at kun en mindre del – 29 pct. – af forsøgsgruppen reelt har skiltet med ordningen. Det bevirker i sig selv, at det vil være meget vanskeligt at påvise en effekt for hele forsøgsgruppen. *Om* der ville være en signifikant mindre risiko for indbrud for den samlede forsøgsgruppe, såfremt mange flere havde tilmeldt sig forsøget og synligt skiltet med ordningen, kan ikke fastslås med nogen sikkerhed.¹⁸

4.6

Kortvarig effekt?

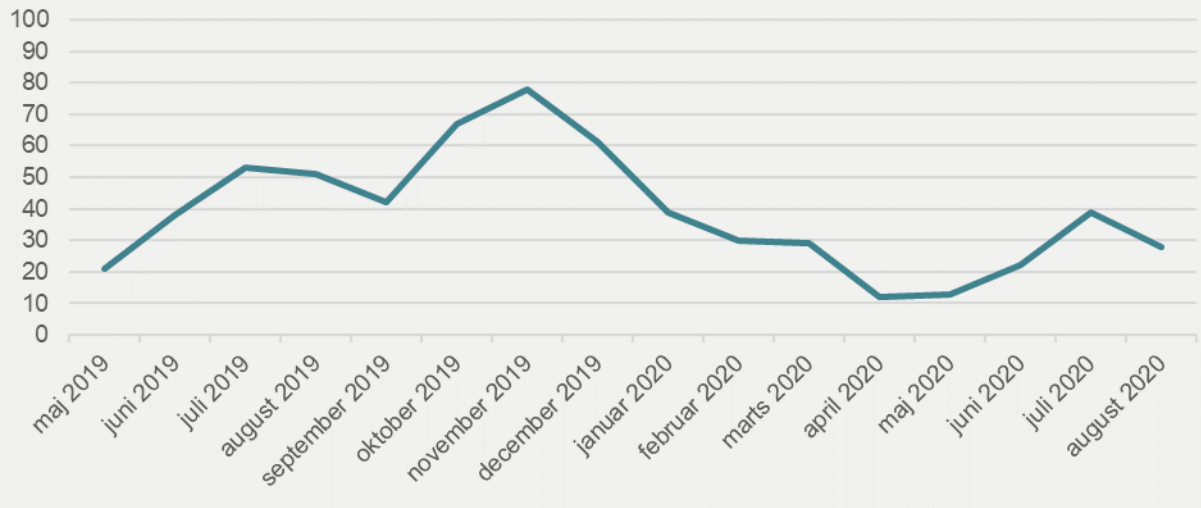
Forsøget i Aarhus viste som nævnt, at effekten af usynlig mærkning tilsyneladende var kortvarig, idet den beroede på en betydelig mindre udsathed for indbrud i forsøgsgruppen i alene den første del af observationsperioden, men ikke den senere. Den fortsatte analyse af udviklingen i indbrud i huse i Aarhus viser også tydeligt, jf. figur 3 ovenfor, at der har været tale om en kortvarig effekt.

Ikke mindst set i lyset af nedlukningen i forbindelse med COVID-19 pandemien er det værd også her at se nærmere på den tidsmæssige dimension ved indbrud.

¹⁸ For at opnå en signifikant præventiv effekt ville det – med den målte udsathed for indbrud i grupperne – kræve, at 75 pct. af forsøgsgruppen tilmeldte sig ordningen og skiltede synligt, og de resterende 25 pct. af forsøgsgruppen skulle fordele sig ligeligt mellem borgere, der tilmeldte sig, men ikke skiltede synligt, og borgere, der ikke tilmeldte sig.

Figur 4.

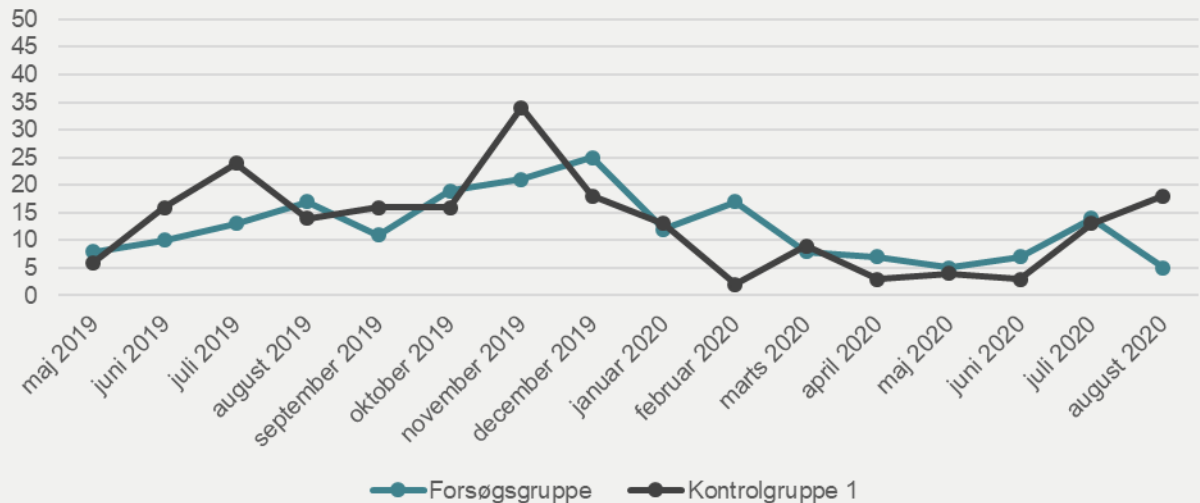
Det samlede antal indbrudstyverier i forsøgs- og kontrolgruppen fordelt efter måned for indbruddet, 15. maj 2019-31. august 2020.

Figur 4 viser omfanget af indbrud før og efter nedlukningen i marts 2020. Når der ses bort fra maj 2019, hvor forsøget startede, blev husene i forsøget i gennemsnit udsat for 51 indbrud pr. måned frem til og med februar 2020, mens dette gennemsnitstal blev mere end halveret – til 24 – de efterfølgende seks måneder. Det er dog næppe hele denne forskel, der beror på nedlukningen, idet der alment bliver begået flere indbrudstyverier i 1. og 4. kvartal end i 2. og 3. kvartal. Det kan nævnes, at anmeldelsestal fra Danmarks Statistik vedrørende hele landet viser, at indbrud i beboelser er mindsket med 31 pct. i kvartal 2 og 3 fra 2019 til 2020 (se også Mannov, Østergaard og Minke, 2020 samt Kruize og Kyvsgaard, 2021). Nedlukningen i forbindelse med COVID-19 pandemien har givetvis bidraget hertil, hvilket antagelig først og fremmest skyldes, at beboerne i langt højere grad konstant har opholdt sig i eget hjem.

Figur 5.

Antal indbrudstyverier i henholdsvis forsøgsgruppe og kontrolgruppe 1 fordelt efter måned for indbruddet

Figur 5 viser den tidsmæssige fordeling af indbrud i forsøgsgruppen og i kontrolgruppe 1. Der er en tendens til, at kontrolgruppen i højere grad end forsøgsgruppen har været udsat for indbrud frem til november 2019, hvorefter forskellen udjævnes noget. Fra juni til december har kontrolgruppen i gennemsnit været udsat for 20 indbrud pr. måned mod 15 pr. måned i forsøgsgruppen. I månederne derefter er tallet 11 for forsøgsgruppen og 9 for kontrolgruppen. Er dette tegn på en kortvarig positiv effekt af forsøget? En test viser, at forskellen mellem forsøgs- og kontrolgruppen i omfanget af indbrud frem til og med november 2019 er på grænsen til at være signifikant, mens dette ikke er tilfældet med hensyn til indbrud i den efterfølgende periode.¹⁹

Det er også undersøgt, hvorvidt naboer til de huse, der skiltes med usynlig mærkning, i højere grad end andre har været udsatte for indbrud i observationsperioden. Der vil i så tilfælde være tale om forskydning, der er betinget af, at indbrudstyre undgår huse med den synlige skiltning og i stedet vælger nærmeste nabo. Denne undersøgelse tager udgangspunkt i de huse, der er direkte naboer til husene med synlig skiltning; dvs. huse på såvel højre som venstre side af huset med synlig skiltning. Da det langt fra altid er tilfældet, at huse med fortløbende lige og ulige numre er placeret lige over for hinanden på en vej, ses der alene på nabohuse på samme

¹⁹ $p=0,067$ for, at forsøgsgruppen er mindre udsat for indbrud end eksperimentalgruppen i perioden maj 2019 til og med november 2019. $p=0,201$ for, at forsøgsgruppen er mere udsat for indbrud end kontrolgruppen i perioden december 2019 til og med august 2020.

side af vejen og altså ikke på genboer. Ikke uventet påviser denne delundersøgelse ikke en forskydningseffekt.²⁰

4.7

Spørgeskemaundersøgelsen

Som nævnt er der gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt forsøgsdeltagerne for at belyse, hvorvidt brevet om forsøget har betydet noget for deltagernes bekymring for at blive udsat for indbrud, og om de generelt er blevet opmærksomme på at undgå indbrud. Såfremt der svares bekræftende på sidstnævnte, spørges der endvidere ind til, om den øgede opmærksomhed har betydet, at forsøgsdeltagerne har igangsat tiltag, der kan forebygge indbrud.

Der blev udsendt spørgeskema til de tre dele af forsøgsgruppen samt den ene kontrolgruppe:

- Husstande, der havde tilmeldt sig forsøget og synligt skilte med ordningen
- Husstande, der havde tilmeldt sig forsøget, men som ikke skilte med ordningen
- Husstande, der ikke havde tilmeldt sig forsøget, selv om de havde fået tilbuddet herom
- Husstande, der alene havde modtaget brev om risikoen for indbrud

I tabel 11 er oplyst, hvor mange husstande der indgår i disse fire grupper samt svarprocenten i de enkelte grupper. Som det ses, varierer sidstnævnte ganske betydeligt mellem de tre undergrupper af den samlede forsøgsgruppe. Ikke uventet er det den del af forsøgsgruppen, der både har tilmeldt sig forsøget og synligt skiltet med ordningen, der har den højeste svarprocent: 66 pct. Det er den gruppe, der må antages gennemgående at være mest motiveret for at forhindre indbrud. Svarprocenten er betydeligt lavere for den del af forsøgsgruppen, der nok har tilmeldt sig forsøget, men ikke sat skiltene op på et synligt sted. Kun 31 pct. af dem har svaret. Og for den tredje undergruppe af forsøgsgruppen, der ikke tilmeldte sig forsøget, er svarprocenten endnu lavere, nemlig på 21 pct. De, der er mindre motiverede for at deltage i forsøget, må også forventes at være mindre motiverede for at besvare et spørgeskema herom. Den sammenlagte svarprocent for forsøgsgruppen er på 37 pct.

Af kontrolgruppe 2, der ikke er informeret om forsøget, men alene har modtaget et brev om mulighederne for selv at gøre noget for at mindske risikoen for indbrud, jf. bilag 2, er der 46 pct., der har besvaret spørgeskemaet, hvilket må betragtes som en rimelig stor andel.

Der foreligger ikke oplysninger, der muliggør en bortfaldsanalyse. Antagelig er bortfaldet ikke tilfældigt, men det er ikke muligt at vide, hvilken form for skævhed der er. Mest sandsynligt er det, at de, der har været mest positivt stemt over for forsøget eller – i forhold til kontrolgruppen – initiativet, og som i øvrigt generelt er optaget af at forebygge indbrud, er overrepræsenterede. Svarprocenten for den del af forsøgsgruppen, der tilmeldte sig forsøget

²⁰ Sammenlignet med naboer til huse i kontrolgruppen er udsathedens for indbrud hos naboer til huse, der skiltes med usynlig mærkning, stort set den samme ($p=0,935$).

og skilte synligt, er dog så stor, at det må forventes, at undersøgelsen giver et rimeligt præcist billede for denne gruppe.

Tabel 11

Antal deltagere og svarprocent i de fire deltagende grupper i spørgeskemaundersøgelsen.

	Forsøgsgruppe						Kontrolgruppe	
	Tilmeldt, synlig skiltning		Tilmeldt, ingen synlig skiltning		Tilmeldte sig ikke		Modtog brev om indbrud	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Deltaget	781	66 %	337	31 %	368	21 %	1.836	46 %
Ikke deltaget	397	34 %	737	69 %	1.380	79 %	2.164	54 %
I alt	1.178	100 %	1.074	100 %	1.748	100 %	4.000	100 %

De dele af forsøgsgruppen, der tilmeldte sig forsøget, har fået tilsendt UV-væske til at mærke deres genstande med. Der er derfor i undersøgelsen spurgt ind til, hvorvidt de reelt har mærket ejendele i husstanden. Det svarer 75 pct. af dem, der tilmeldte sig forsøget og skilte synligt, bekræftende på. Samtidig er der, som tidligere nævnt, kun 18 pct. af denne gruppe, der har registreret deres kode, hvilket indikerer, at det muligvis ikke har stået tilstrækkeligt klart for deltagerne, at forudsætningen for, at politiet vil kunne finde ejeren til mærkede stjalne varer (og dermed også have lettere ved at retsforfølge en indbrudstyv), er, at mærkningskoden er registreret i et register, politiet har adgang til, og som fortæller, hvem der ejer en stjålet, mærket genstand.

Af husstandene i den del af forsøgsgruppen, der tilmeldte sig forsøget uden at skilte synligt, er der 42 pct., der angiver, at de har mærket deres genstande, hvilket er en lidt overraskende stor andel, idet gruppen ikke har sat mærker om ordningen op på synlige steder. Det er ikke undersøgt, hvor stor en del af gruppen der har registreret deres kode, men antagelig er andelen noget mindre end i den del af forsøgsgruppen, der skilte synligt. Dette indikerer, at en stor del af gruppen faktisk har været motiveret for deltagelse i forsøget, idet de har anvendt UV-væsken, men at der muligvis har manglet tilstrækkelig klar information om betydningen af også at skilte synligt med ordningen og at registrere sin kode.

Det er vigtigt at få oplysninger om, hvorvidt selve det at blive påmindet om en kriminalitetsrisiko gennem et forsøg som dette eller generelt gennem kriminalpræventive kampagner kan øge bekymringen for at blive udsat for kriminalitet. Selvom intentionen er en anden, så kan det ikke udelukkes, at sådanne kampagner og påmindelser kan gøre mere skade end gavn. Der er derfor spurgt om, hvorvidt forsøgsgruppen, der har modtaget brev om forsøget, samt kontrolgruppen, der alene er oplyst om mulige præventive tiltag i forhold til indbrud, er blevet mere eller mindre bekymrede for at blive udsat for kriminalitet, efter brevet var modtaget.

Tabel 12

Svarfordeling i de fire grupper på spørgsmålet: Blev du mere eller mindre bekymret for at blive udsat for indbrud, efter du modtog brevet (om forsøget)?

	Forsøgsgruppe						Kontrolgruppe	
	Tilmeldt, synlig skiltning		Tilmeldt, ingen synlig skiltning		Tilmeldte sig ikke		Modtog brev om indbrud	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Mere bekymret	6	0,8 %	14	4 %	16	4 %	90	5 %
Hverken mere eller mindre bekymret	504	64 %	278	83 %	330	90 %	1.701	92 %
Mindre bekymret	271	35 %	42	13 %	21	6 %	45	3 %
I alt	781	100 %	334	100 %	367	100 %	1.836	100 %

Anmærkning: Antallet af svar i denne tabel er ikke identisk med antallet af deltagere i spørgeskemaundersøgelsen i tabel 11, idet nogle deltagere ikke har besvaret alle spørgsmål.

Tabel 12 viser, at størstedelen i alle fire grupper angiver, at de hverken er blevet mere eller mindre bekymrede for at blive udsat for indbrud efter de modtog brev om forsøget eller – for kontrolgruppen – brevet om, hvad man selv kan gøre for at forebygge indbrud. Andelen varierer fra 64 pct. til 92 pct.

Tabel 12 viser endvidere, at der er en overordentlig lille andel – 0,8 pct. – af dem, der synligt har skiltet med mærkning, der er blevet mere bekymret for at blive udsat for indbrud, efter de modtog brevet om forsøget. Det er en meget større andel – 35 pct. – der angiver, at de efterfølgende er blevet mindre bekymret.

Også for de to andre undergrupper af forsøgsgruppen er andelen, der bekymrer sig mere for indbrud som følge af det brev, de modtog om forsøget, noget mindre end andelen, der mener, at brevet forårsagede mindre bekymring for indbrud. For dem, der tilmeldte sig forsøget uden at skilte, drejer det sig om henholdsvis 4 og 13 pct., og for dem, der aldrig tilmeldte sig forsøget, drejede det sig om 4 og 6 pct.

Endelig viser tabellen, at andelen af kontrolgruppen, der er blevet mere bekymret for at blive udsat for indbrud, efter de modtog brev om præventive tiltag, er lidt større end andelen, der er blevet mindre bekymret, idet det gælder henholdsvis 5 og 3 pct.

Der er videre i undersøgelsen spurgt om, hvorvidt man er blevet mere opmærksom på at undgå at blive udsat for indbrud, efter man modtog brevet om forsøget eller – for kontrolgruppen – brevet om præventive tiltag, jf. tabel 13.

Tabel 13

Svarfordeling på spørgsmålet: Blev du generelt mere opmærksom på at undgå indbrud, efter du modtog brevet (om forsøget)? i de fire grupper.

	Forsøgsgruppe						Kontrolgruppe	
	Tilmeldt, synlig skiltning		Tilmeldt, ingen synlig skiltning		Tilmeldte sig ikke		Modtog brev om indbrud	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Ja	434	56 %	160	48 %	125	34 %	746	41 %
Nej	344	44 %	173	52 %	241	66 %	1.067	59 %
I alt	778	100 %	333	100 %	366	100 %	1.813	100 %

Anmærkning: Antallet af svar i denne tabel er ikke identisk med antallet af deltagere i spørgeskemaundersøgelsen i tabel 11, idet nogle deltagere ikke har besvaret alle spørgsmål.

Som det ses af tabellen, er der ganske store andele af de forskellige grupper, der angiver, at de er blevet mere opmærksomme på risikoen for indbrud som følge af det brev, de har fået. Selv om brevet ikke i alle tilfælde har fået forsøgsdeltagerne til at deltage i forsøget og skilte med ordningen, ser det ud til, at henvendelsen på anden vis kan have påvirket en del af dem og muligvis medført, at de har taget forhåndsregler, der har kunnet mindske risikoen for indbrud.

I forlængelse af ovennævnte, er de, der svarer 'ja' på spørgsmålet om, hvorvidt de er blevet mere opmærksomme på risikoen for indbrud som følge af det brev, de har fået, blevet spurgt, om de efterfølgende har taget initiativ til en række nærmere specificerede præventive tiltag, jf. tabel 14.

Tabel 14

Betød din øgede opmærksomhed på risikoen for indbrud, at du efterfølgende tog initiativ til nogen af følgende tiltag for at forebygge indbrud? Andel af samtlige, der har besvaret spørgsmålet om, hvorvidt de generelt blev mere opmærksomme på at undgå indbrud, efter de modtog brevet.

	Forsøgsgruppe						Kontrolgruppe	
	Tilmeldt, synlig skiltning		Tilmeldt, ingen skiltning		Tilmeldte sig ikke		Modtog brev om indbrud	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Tilmeldte mig Nabo-hjælp	157	20 %	52	16 %	44	12 %	243	13 %
Klippede/fjernede høj hæk/stakit ved indgangen til huset	57	7 %	21	6 %	17	5 %	95	5 %
Sørgede for, at huset så beboet ud under en ferie	312	40 %	111	33 %	71	19 %	476	26 %
Opsatte udendørs belysning	152	20 %	46	14 %	31	8 %	200	11 %
Skjulte værdigenstande	250	32 %	85	26 %	46	13 %	334	18 %
Sikrede vinduer og vindueskarme yderligere	130	17 %	53	16 %	37	10 %	204	11 %
Tænkte over, hvad der blev offentliggjort på digitale platforme som Facebook om fx ferie/hussalg?	128	16 %	52	16 %	30	8 %	186	10 %
Andet	128	15 %	48	14 %	28	8 %	209	12 %
Mindst én af ovenstående	434	56 %	159	48 %	122	33 %	733	40 %

Som det fremgår af tabellen, er der i særlig grad relativt mange, der som følge af den større opmærksomhed på risikoen for indbrud sørgede for, at huset så beboet ud, når familien var borte derfra i længere tid. Også ret mange valgte at skjulte værdigenstande, hvilket – ret beset – næppe forhindrer et indbrud, men i hvert fald kan reducere ofrets tab herved. Andelen, der har klippet en høj hæk eller fjernet et stakit, er derimod ret ringe. En del har også svaret, at de gjorde noget andet end de nævnte ting, hvilket der var mulighed for at beskrive nærmere

i et åben tekstfelt. I mange af disse besvarelser nævntes anskaffelse af andre typer sikring som alarmsystemer, kameraer eller låse samt aftaler med naboer

At blive gjort opmærksom på risikoen for indbrud ser således ud til at kunne aktivere borgerne til at gennemføre forskellige præventive tiltag, der kan være med til at mindske deres risiko for indbrud. På baggrund af undersøgelsens resultater i øvrigt ser det imidlertid ikke ud til, at dette har medført en mindsket risiko for indbrud. Det skal i denne sammenhæng bemærkes, at der ikke er kendskab til, *hvornår* husejerne har taget initiativet til de nævnte forebyggende tiltag, og at det muligvis kan være sket efter observationsperioden, hvorfor en mulig effekt heraf ikke vil fremgå af denne undersøgelse. Spørgeskemaundersøgelsen er således gennemført i efteråret 2021 – altså et år efter observationsperiodens ophør. Det er også muligt, at respondenterne ikke erindrer, om de havde foretaget sig disse ting inden eller efter de modtog brevet. Ligeledes er det muligt, at respondenterne havde taget initiativ til de givne tiltag, uanset om de modtog et brev eller ej.

Undersøgelsens vigtigste konklusioner er,

- at mærkning af genstande og registrering af den unikke mærkningskode ikke har hjulpet politiet med at opklare indbrud
- at alene en påmindelse og oplysning til husejere om mulige præventive tiltag til forebyggelse af indbrud ikke har en betydning, der kan aflæses i en mindsket indbrudsrisiko
- at forsøget i Nordsjælland ikke viser en klar forskel i risikoen for udsathed for indbrud mellem forsøgs- og kontrolgruppen, men en – usikker – tendens til en korterevarende effekt af synlig skiltning med usynlig mærkning.

I princippet må usynlig mærkning af værdigenstande anses for at være et godt værktøj i politiets arbejde med at opklare forbrydelser, for det indebærer, at politiet enkelt kan se, at en genstand er stjålet. Dermed undgår politiet de vanskeligheder, der er forbundet med at skulle bevise, at det forholder sig på den måde. Det betyder endvidere, at det er enkelt for politiet at finde ejeren til det stjalne, idet vedkommende kan søges i et register, hvor den unikke kode på den stjalne genstand fører til ejerens identitet.

I virkeligheden, som den afspejler sig i forsøget her, har dette værktøj imidlertid ikke vist sig særligt brugbart for politiet. For det første forudsætter ovenstående scenarie, at usynlig mærkning er meget udbredt blandt boligejere. Det er imidlertid ikke tilfældet. Sammenlignet med alarmer, tv-overvågning m.v. er det et sjældent anvendt middel i den kriminalpræventive indbrudsværktøjskasse. Det illustreres af, at kun syv ud af de 633 huse i områder særligt udsat for indbrud, som ikke indgår i forsøget, jf. afsnit 9 ovenfor, tilsyneladende selv har taget initiativ til at mærke deres genstande, idet de har skiltet med ordningen. Til sammenligning skilte 216 af disse 633 huse med tyverialarm. Forsøget i Nordsjælland illustrerer også som det i Aarhus, at interessen for usynlig mærkning eller tiltroen hertil er ringe. Selv om alle husejere i forsøgsgruppen tidligere har været udsat for indbrud, og selv om de fik tilbudt gratis mærkningskit, var det alligevel kun 56 pct., som var interesserede. Og af denne gruppe er det en ret lille del – 18 pct. i alt – der registrerer deres unikke kode i det register, politiet kan anvende i tilfælde af, at politiet finder mærket tyvegods. Kombineret med at politiets opklaringsprocent for indbrudstyverier er relativ lav, er der en yderst lille sandsynlighed for, at politiet under opklaringsarbejdet ved et indbrud finder mærkede genstande, hvis ejer kan fremsøges i registret. Som nævnt har 21 ud af de kun godt 400, der har registreret deres kode, været udsat for indbrud i observationsperioden

Det skal tilføjes, at vi ikke ved, om mærkningsvæsken, der indeholder ejerens unikke kode, er anvendt på genstande, der typisk er af interesse for en indbrudstyv. Vi ved heller ikke, om mærkerne er placeret på en måde, som gør det relativt enkelt for politiet at finde og se dem, eller om de er placeret på en måde, der kræver meget grundig søgen på de enkelte genstande.

Det skal også bemærkes, at den eksperimentelle situation på nogle punkter må antages at afvige fra en ikke-eksperimentel situation. De private borgere, der selv vælger at investere i

et mærkningskit, må forventes gennemgående at være meget mere motiverede end forsøgspersonerne for at anvende grejet korrekt og til fulde. Det vil sige, at de må forventes at opsætte skilte om ordningen på synlige steder, mærke deres værdigenstande samt registrere deres kode. Fortsat vil det dog være sådan, at så længe systemet ikke er særligt udbredt, vil det – også set i lyset af den lave opklaringsprocent for indbrudstyveri – være af begrænset værdi for politiets arbejde.

I den tidligere evaluering af forsøget i Aarhus blev det påpeget, at den påviste effekt antagelig også beroede på, at forsøgsp deltagerne via det brev, de havde modtaget fra kommunen om risikoen for indbrud, var blevet mere opmærksomme på selv at iværksætte præventive tiltag. Denne antagelse skyldtes, at det ikke alene var den del af forsøgsgruppen, der synligt skilte med usynlig mærkning, men også de øvrige i forsøgsgruppen, som havde lavere risiko for indbrud end kontrolgruppen. Dette var et uventet resultat, idet det på baggrund af almene erfaringer fra forsøg kunne forventes, at de, der ikke tilmeldte sig forsøg og/eller ikke skilte synligt med ordningen, ville være mere udsatte for indbrud alene fordi, de dermed overordnet set må forventes at være mindre fokuserede på at forebygge indbrud.

Det er dette, der er grunden til, at forsøget i Nordsjælland omfatter en ekstra kontrolgruppe – kontrolgruppe 2. Denne gruppe har modtaget et brev om, hvad man kan gøre for at mindske sin risiko for indbrud, hvilket netop er sket med henblik på at undersøge, om alene en øget opmærksomhed på risikoen for indbrud påvirker adfærden ved at fremme præventive initiativer, hvilket var en hypotese på baggrund af resultaterne fra forsøget i Aarhus.

Denne evaluering kan imidlertid ikke bekræfte antagelsen om, at alene *oplysninger* om præventive tiltag – brevet – fører til aktiviteter, der kan have en præventiv effekt. Omfanget af indbrud i kontrolgruppe 2 er således ikke mindre end omfanget af indbrud i kontrolgruppe 1, og der er end ikke tendenser hertil.

Set i bakspejlet og på baggrund af resultater fra andre studier er det nok også optimistisk at forvente, at brevet kunne få en målbar effekt. Der er ganske vist studier, der viser, at kampagner kan være med til at ændre adfærden. Det gælder først og fremmest kampagner vedrørende rygning, som synes at pege på en præventiv effekt (Se f.eks. Vallone et al. 2018; Duke et al. 2020). Der er dog to forhold, der bør tages i betragtning. For det første er der i disse tilfælde tale om ganske massive kampagner og ikke blot et enkelt brev uden opfølgning. For det andet henvender tobakskampagnerne sig typisk til unge og yngre, der kan være mere påvirkelige end ældre.

På det kriminologiske område synes der ikke at findes erfaringer med tiltag, der helt svarer til det, forsøget her omfatter. De initiativer, der er evalueret, angår gerne mere omfattede offentlige kampagner med flere elementer og sigter mod alvorligere former for kriminalitet, såsom seksualforbrydelser mod børn (se f.eks. Rheingold et al. 2007), eller de sigter mod potentielle lovovertrædere og ikke potentielle ofre (Se f.eks. Bowers & Johnson 2005; Flexon & Guerette 2009).

I en litteraturgennemgang foretaget for Det Kriminalpræventive Råd konkluderes det, at kampagner ikke kan stå alene, og at ”kampagner kan bruges effektivt til at nå ud til forskellige målgrupper og med forskellige budskaber. Det gælder særligt i forhold til at påvirke viden

og holdning, og dermed potentielt set også adfærd på længere sigt” (Det Kriminalpræventive Råd 2015). Det synes således langt fra givet, at forebyggende kampagner influerer på adfærd, hvilket er forudsætningen for at opnå en effekt af brevet, der blev sendt til kontrolgruppe 2.

Med hensyn til den påviste kortvarige effekt af forsøget i Aarhus blev denne allerede påpeget i den første rapport, dog primært som en usikker tendens. Den fortsatte evaluering har imidlertid understreget, at den påviste effekt reelt har været kortvarig. Der har således ikke kunnet observeres en effekt for den samlede forsøgsgruppe af skiltning med usynlig mærkning i Aarhus i en periode på godt 1½ år efter den første forsøgsperiode. I den periode er risikoen for at blive udsat for indbrud fuldstændig den samme i hele forsøgs- og kontrolgruppen, men fortsat lavere i den del af forsøgsgruppen, som tilmeldte sig forsøget og skiltede med ordningen.

Forsøget i Nordsjælland viser, at risikoen for indbrud er noget – på grænsen til statistisk signifikant – mindre for den del af deltagerne, der både har tilmeldt sig forsøget og synligt skilter hermed, end den er for kontrolgruppen, men forsøget har ikke kunnet pege på en præventiv effekt af usynlig mærkning for hele forsøgsgruppen sammenlignet med kontrolgruppen. Det kan som nævnt ikke udelukkes, at det ville have været muligt at påvise en effekt for den samlede forsøgsgruppe, såfremt en større andel af deltagerne i forsøget synligt havde skiltet med ordningen.

Videre analyser peger på, at der muligvis kan være en kortvarig effekt af forsøget i Nordsjælland, men denne er ganske usikker.

Begge forsøg tyder således på en mindre risiko for udsathed for indbrud blandt de deltagere, der har tilmeldt sig forsøget og skiltet hermed, hvilket som nævnt ikke kan udelukkes at bero på, at denne del af forsøgsgruppen næppe er repræsentativ for hele forsøgsgruppen, men antagelig i særlig grad omfatter nogen, der i øvrigt er påpasselige med hensyn til at forebygge indbrud.

Men hvorfor er det alene forsøget i Århus, der – i første omgang – viste en effekt for den samlede forsøgsgruppe, mens tilsvarende ikke er fundet i forsøget i Nordsjælland?

En oplagt mulig forklaring er COVID-19 pandemien og den deraf følgende nedlukning. Som vist, jf. figur 4, så er antallet af indbrud faldet ganske markant. Det er givet, at færre indbrud kan have haft en betydning for resultaterne, idet færre observationer – indbrud – betyder, at forskellen mellem de sammenlignede grupper skal være større, for at der kan påvises en signifikant effekt. På den anden side er forsøget i Nordsjælland mere omfattende end det i Aarhus, idet det omfatter sammenlagt 8.000 huse i forsøgs- og kontrolgruppen mod sammenlagt 6.603 huse i Aarhus.

På baggrund af ikke mindst resultatet vedrørende den del af forsøget, der angår den præventive effekt af at oplyse borgerne – sende dem et brev – om gode præventive tiltag, forekommer det imidlertid mere sandsynligt, at resultaterne fra forsøget i Aarhus må betragtes som usikre og tilfældige. At den del af forsøgsgruppen, der ikke havde tilmeldt sig forsøget i Aarhus, havde lavere indbrudsfrekvens end kontrolgruppen, kan således ikke forklares med,

at en øget opmærksomhed på risiko for indbrud havde medført præventive tiltag, og resultatet forekommer derfor uforklarligt eller som et tilfælde. Den påviste effekt af usynlig mærkning for hele forsøgsgruppen i forsøget i Aarhus opnås alene på baggrund af det ovennævnte tvivlsomme resultatet – at der også var mindre risiko for indbrud i de huse, der ikke havde tilmeldt sig forsøget.

Bowers, K.J. & Johnson, S.D. (2005): The role of publicity in crime prevention: Findings from the Reducing Burglary Initiative. London: Home Office.

Det kriminalpræventive Råd (2015): Kriminalitetsforebyggelse og kampagner. København.

Duke, Jennifer C. et al. (2020): Impact of The Real Cost Media Campaign on Youth Smoking Initiation, American Journal of Preventive Medicine, **57**: 645-651.

Flexon, Jamie L. & Guerette, Rob. T. (2009): Journal of Criminal Justice, **37**: 606-616.

Friis, Camilla Bank, Skov-Petersen, Hans & Liebst, Lasse Suonperä (2019): Indbrud i Danmark. Geografiske og tidslige mønstre. København: Det Kriminalpræventive Råd.

Hamilton-Smith, Niall & Kent, Andrew (2002): "The Prevention of Domestic Burglary". In Tilley, N. (Ed.): Handbook of Crime Prevention and Community Safety. Willan Publishing: Cullompton, 2005, pp. 417-457

Knutsson, Johannes (1984): Operation Identification: A Way to Prevent Burglaries? Stockholm: The National Council for Crime Prevention.

Kruize, Peter & Sorensen, David W.M. (2017): Det danske indbrudsniveau set fra et internationalt perspektiv. København: Det Kriminalpræventive Råd, 2017

Kruize, Peter og Britta Kyvsgaard (2021): Effekter af COVID-19 pandemien på indbrud i privat beboelse. København: Bo Trygt

Kyvsgaard, Britta (2018): Forebyggelse af indbrud. Forsøg med usynlig mærkning i Aarhus Kommune. Justitsministeriets Forskningskontor.

Kyvsgaard, Britta & Sorensen, David W.M. (2020): Does stickers indicating the use of forensic property marking prevent burglary? Results from a randomized controlled trial. Journal of Experimental Criminology.

Laycock, Gloria (1985): Property marking: A deterrent to domestic burglary? London: Home Office Crime Prevention Unit.

Lindström, Peter & Olsson, Elina M. (2016): Färre villainbrott med märk-DNA? – En utvärdering av en försöksverksamhet. Malmö: Hälsa och samhälle, Malmö högskola.

Mannov, Jonas, Østergaard, Christian & Minke, Linda Kjær (2020): Kriminalitetsudviklingen I Danmark under covid-19 pandemien. København: Det Kriminalpræventive Råd

Morgan, Anthony, Boxall, Hayley, Lindeman, Kym & Anderson, Jessica (2011): Effective Crime Prevention Interventions for Implementation by Local Government. AIC Reports, Research and public policy series 120, Australian Government, Australian Institute of Criminology.

Raphael, Iain (2015): Cooling hot property? An assessment of the impact of traceable liquid property marking in five London Boroughs. Institute of Criminal Justice Studies, University of Portsmouth.

Rheingold, Alyssa A., Campbell, Carole, Self-Brown, Shannon, De Arellano, Michael, Resnick, Heidi & Kilpatrick, Dean (2007): Prevention of Child Sexual Abuse: Evaluation of a Community Media Campaign. Child Maltreatment, **12**: 352-363.

Scherg, Rune H., Munkøe, Malthe & Hansen, Mogens (2016): Usynlig mærkningsspray. Evaluering af usynlig mærkningsspray til forebyggelse af røveri i detailhandlen. Rigspolitiet. <http://www.mynewsdesk.com/dk/rigspolitiet/documents/evalueringsrapport-usynlig-maerkning-57620>

Sherman, Lawrence W., Farrington, David P., Welsh, Brandon C. & MacKenzie, Doris L. (Eds.) (2002): Evidence-Based Crime Prevention. London/ New York: Routledge.

Sherman, Lawrence W., Strang, Heather, Mueller-Johnson, Katrin, Weinborn, Cristobal, Valdebenito, Sarah, McFadzien, Kent & Strang, Lucy (2017): Mobilizing Civil Society against Residential Burglary: The Evidence. Cambridge Centre for Evidence-Based Policing.

Tilley, Nick, & Webb, Janice (1994): Burglary reduction: Findings from safer cities schemes. Crime prevention unit series, paper 51. London: Home Office.

Tilley, Nick, Thompson, Rebecca, Farrell, Graham, Grove, Louise & Tseloni, Andromachi (2015): Does burglar alarm increase burglary risk? A counter-intuitive finding and a possible explanation. Crime Prevention and Community Safety, **17**: 1-19.

Tryg (2017a): Forsøg med dna-mærkning i Sønderborg 2014-2016 – Afsluttende rapport.

Tryg (2017): CSR & Forebyggelse, Tryg.

TrygFonden (2017): Hvad virker. Viden om indbrud og indbrudsforebyggelse i private hjem i Danmark. København: Det Kriminalpræventive Råd og Trygfonden.

Tseloni, Andromachi, Farrell, Graham, Thompson, Rebecca, Evans, Emily & Tilley, Nick (2017): Domestic Burglary Drop and the Security Hypothesis. Crime Science, **6**.

Vallone, Donna et al. (2018): Evidence of the Impact of the truth Finishit Campaign. Nicotine & Tobacco Research, **20**: 543-551.

Weisel, D.L.: Burglary of Single-Family Houses. Problem-Oriented Guides for Police Series Guide 18. U.S Department of Justice.

NORDSJÆLLANDS **POLITI**

Politidirektøren

Station NORD

Prøvestensvej 1
3000 Helsingør

Kære borger i Nordsjællands politikreds,

I de seneste år er omfanget af indbrud mindsket betydeligt i vor politikreds. Stadig er der dog alt for mange, der udsættes for, at nogen bryder ind i deres hus. I samarbejde med Justitsministeriets Forskningskontor har vi derfor igangsat et forsøg, der skal vise, om man på en enkel måde kan nedbringe risikoen for indbrud.

Din husstand er blandt 4.000 huse i Nordsjælland, som er blevet udtaget til at deltage i forsøget. TrygFonden har bevilget midler til forsøget, som indebærer, at husstande kan få et gratis kit til usynlig genstandsmærkning til en værdi af 750 kr.

Flere forsøg i udlandet tyder på, at man ved at skilte med, at man bruger usynlig mærkning af værdigenstande, kan skræmme indbrudstyve. Vi vil gerne undersøge, om vi kan få den samme effekt i Nordsjællands Politi.

Forsøget går ud på, at du sætter det store skilt, du modtager, op på et meget synligt sted ved din bolig, fx postkassen eller indgangsdøren, og at du sætter de mindre skilte op ved vinduer, kælderdoor mv. Og så skal du påføre dine værdigenstande en ganske lille prik med syntetisk DNA-væske indeholdende en helt unik kode. Koden registreres i en database med dine kontakt-oplysninger. Vi i politiet har adgang til databasen og kan kontakte dig, hvis dine ejendele skulle blive stjålet og fundet igen. Baseret på de udenlandske undersøgelser tror vi, at indbrudstyve vil undlade at bryde ind i huse, der tydeligt signalerer, at her er ejendele mærkede, for tyven kan få sværere ved at sælge dine ting videre.

For at deltage skal du blot tilmelde dig ordningen, opsætte skilte på postkasse, indgangsdøre og vinduer og mærke dine værdigenstande. For at det kan få en betydelig effekt, er det meget vigtigt, at skiltene sættes op.

Bestil

For at modtage et kit til usynlig mærkning skal du gå ind på linket nedenfor og

indtaste dine kontaktoplysninger. Så bliver det sendt inden for få dage.

<https://smartwaterdanmark.com/Forsog2019>

(Hvis du ikke kan åbne linket, så kopier det og sæt det ind i din browser).

Når du har modtaget mærkningskittet, skal du registrere dit unikke SmartWater ID-nummer. Se beskrivelsen i den informationsfolder, der følger med kittet.

Kontaktoplysninger

Såfremt der ønskes hjælp til bestillingen, kan der rettes henvendelse til SmartWaters kundeservice: smartwater@ctrservices.dk eller telefon 70 22 07 23.

Såfremt der er spørgsmål til projektet, kan du kontakte Justitsministeriets Forskningskontor: Forsog19@jm.dk eller telefon 50 96 74 67.

Information om projektet

Projektet løber over 12 måneder, hvorefter det undersøges, om antallet af indbrud hos de husstande, som har brugt usynlig mærkning, er faldet i forhold til en kontrolgruppe. Mærkningen vil dog være aktiv længe efter, nemlig i mindst 5 år.

Ca. 3 måneder efter forsøget er afsluttet, vil der blive udgivet en rapport med resultaterne.

SmartWater oplyser Justitsministeriets Forskningskontor om de husstande, der har tilmeldt sig forsøget, og i løbet af forsøgsperioden kortlægger forskningskontoret, om husstandene skilter med ordningen. En ung mand kommer forbi de relevante adresser og tjekker, om skiltningen kan ses fra gaden eller ved indgangen. Han skal ikke ind i huset, og oplysningen skal alene indgå som baggrund for undersøgelsen af den kriminalpræventive effekt.

Umiddelbart efter forsøgsperioden vil der blive fremsendt et spørgeskema til deltagerne om deres oplevelse af tryghed under forsøget. Det er naturligvis frivilligt at deltage.

Med venlig hilsen

Jens-Christian Bülow
Politidirektør

Se yderligere om databeskyttelse i den vedhæftede fil.

NORDSJÆLLANDS **POLITI**

Politidirektøren

Station NORD

Prøvestensvej 1
3000 Helsingør

Kære borger i Nordsjællands politikreds

I de seneste år er omfanget af indbrud mindsket betydeligt i vor politikreds. Stadig er der dog alt for mange borgere, der udsættes for, at nogen bryder ind i deres hus.

Politiet er meget engageret i at nedbringe risikoen for indbrud, men vi ved, at også den enkelte selv kan gøre meget for at forebygge indbrud. Derfor får du dette brev med oplysninger om forskellige initiativer, du kan overveje for at mindske din risiko for indbrud.

Det vigtigste er selvfølgelig altid at sørge for, at døre og vinduer er forsvarligt lukket eller låst.

Indbrudstyven går gerne efter huse, hvor der er tegn på, at beboerne er borte. Så skal du på ferie, kan det være en god idé at få aflyst aviser mv., så postkassen ikke er alt for overfyldt. Du kan måske også få dine naboer til at lægge affald i din affaldsspand eller parkere ved din indkørsel.

Nabohjælp er i det hele taget værdifuldt som forebyggelse. Det er også en god idé at hjælpe hinanden med at holde øje med ubudne gæster.

Indbrudstyre vil gerne arbejde ugenert. Måske er din indgangsdør skjult af en høj hæk, som tyven kan gemme sig bag.

På de sociale medier beretter vi ofte om vore gøremål, men det er måske værd at overveje ikke at skilte med kommende rejser.

Der er mange flere gode råd at hente hos **Bo trygt!** og **Nabohjælp**, se deres hjemmesider:

<https://botrygt.dk/>

<https://nabohjælp.dk/>

Med venlig hilsen

Jens-Christian Bülow
Politidirektør

NORDSJÆLLANDS **POLITI**

Politidirektøren

Station NORD

Prøvestensvej 1
3000 Helsingør

Kære borger i Nordsjællands politikreds

For nogle uger siden sendte jeg dig via e-boks et tilbud om at deltage i et forsøg om forebyggelse af indbrud. Jeg tillader mig at følge op med dette brev, da du muligvis ikke har set brevet i e-boksen, og da det vil være godt at få så mange deltagere som muligt med i forsøget. Jeg skal beklage, hvis dette brev måtte krydse din tilmelding til forsøget.

I de seneste år er omfanget af indbrud mindsket betydeligt i vor politikreds. Stadig er der dog alt for mange, der udsættes for, at nogen bryder ind i deres hus. I samarbejde med Justitsministeriets Forskningskontor har vi derfor igangsat et forsøg, der skal vise, om man på en enkel måde kan nedbringe risikoen for indbrud.

Din husstand er blandt 4.000 huse i Nordsjælland, som er blevet udtaget til at deltage i forsøget. TrygFonden har bevilget midler til forsøget, som indebærer, at husstande kan få et gratis kit til usynlig genstandsmærkning til en værdi af 750 kr.

Flere forsøg i udlandet tyder på, at man ved at skilte med, at man bruger usynlig mærkning af værdigenstande, kan skræmme indbrudstyve. Vi vil gerne undersøge, om vi kan få den samme effekt i Nordsjællands Polit.

Forsøget går ud på, at du sætter det store skilt, du modtager, op på et meget synligt sted ved din bolig, fx postkassen eller indgangsdøren, og at du sætter de mindre skilte op ved vinduer, kælderdoor mv. Og så skal du påføre dine værdigenstande en ganske lille prik med syntetisk væske indeholdende en helt unik kode. Koden registreres i en database med dine kontaktoplysninger. Vi i politiet har adgang til databasen og kan kontakte dig, hvis dine ejendele skulle blive stjålet og fundet igen. Baseret på de udenlandske undersøgelser tror vi, at indbrudstyve vil undlade at bryde ind i huse, der tydeligt signalerer, at her er ejendele mærkede, for tyven kan få sværere ved at sælge dine ting videre.

For at deltage skal du blot tilmelde dig ordningen, opsætte skilte på postkasse, indgangsdøre og vinduer og mærke dine værdigenstande. For at det kan få en betydelig effekt, er det meget vigtigt, at skiltene sættes op.

Bestil

For at modtage et kit til usynlig mærkning skal du gå ind på dette link og indtaste dine kontaktoplysninger: <https://smartwaterdanmark.com/Forsog2019>

Anvend venligst Google Chrome, Fire Fox eller Safari som søgemaskine/webbrowser.

Få dage efter, du er blevet tilmeldt, modtager du mærkningskittet.

Når du har modtaget kittet, skal du registrere dit unikke SmartWater ID-nummer. Det er via det, politiet vil være i stand til at finde ejeren til tyvekoster, der er mærkede. Se hvordan du gør det i den informationsfolder, der følger med kittet.

Kontaktoplysninger

Såfremt der ønskes hjælp til bestillingen, kan der rettes henvendelse til SmartWaters kundeservice: smartwater@ctrservice.dk eller telefon 70 22 07 23.

Såfremt der er spørgsmål til projektet, kan du kontakte Justitsministeriets Forskningskontor: For-sog19@jm.dk eller telefon 50 96 74 67.

Information om projektet

Projektet løber over 12 måneder, hvorefter det undersøges, om antallet af indbrud hos de husstande, som har brugt usynlig mærkning, er faldet i forhold til en kontrolgruppe. Mærkningen vil dog være aktiv længe efter, nemlig i mindst 5 år.

Ca. 3 måneder efter forsøget er afsluttet, vil der blive udgivet en rapport med resultaterne.

SmartWater oplyser Justitsministeriets Forskningskontor om de husstande, der har tilmeldt sig forsøget, og i løbet af forsøgsperioden kortlægger forskningskontoret, om husstandene skilter med ordningen. En ung mand kommer forbi de relevante adresser og tjekker, om skiltningen kan ses fra gaden eller ved indgangen. Han skal ikke ind i huset, og oplysningen skal alene indgå som baggrund for undersøgelsen af den kriminalpræventive effekt.

Umiddelbart efter forsøgsperioden vil der blive fremsendt et spørgeskema til deltagerne om deres oplevelse af tryghed under forsøget. Det er naturligvis frivilligt at deltage.

Med venlig hilsen

Jens-Christian Bülow
Politidirektør

Vedlagt er oplysninger om databeskyttelse.

Kære borger i Nordsjællands politikreds,

I maj måned 2019 modtog du et brev fra politidirektøren i Nordsjællands Politi vedrørende deltagelse i et forsøg med at forebygge indbrud ved hjælp af skiltning med usynlig mærkning. Du er en af de heldigvis mange borgere, der har vist interesse for forsøget ved at tilmelde sig forsøgsordningen. Tusind tak for det.

Du modtager dette brev, fordi det har vist sig, at en del af dem, der har tilmeldt sig forsøget, øjensynligt ikke har fået sat de skilte, der følger med mærkningskittet, op på et synligt sted ved boligen. For at indsatsen kan få en effekt, er det meget vigtigt, at skiltene sættes op, så en potentiel indbrudstyv umiddelbart kan se dem og forhåbentlig blive afskrækket.

Med denne påmindelse håber vi derfor, at alle deltagere vil sætte skiltene op et synligt sted, fx postkasse og indgangsdør.

Vi vil samtidig minde om, at forsøgsdeltagere får registreret det unikke nummer, mærkningskittet har, i den database, som politiet har adgang til. Databasen vil kunne hjælpe politiet med at opklare indbrudstyverier og dermed være med til at sikre, at indbrudstyven bliver retsforfulgt. Anvend adressen www.smartwater.com/registration og følg instrukserne for at registrere din unikke kode. (Bemærk at hjemmesiden af sikkerhedsgrunde ikke er tilgængelig via Internet Explorer. Du kan i stedet anvende alternative browsere som Mozilla Firefox, Google Chrome eller Safari).

Såfremt du allerede har sat skilte op og registreret din kode i databasen, beder vi dig bortse fra dette brev.

Såfremt du har spørgsmål til dette, kan du kontakte Justitsministeriets Forskningskontor: For-sog19@jm.dk eller telefon 50 96 74 67.

Med venlig hilsen
Britta Kyvsgaard
Seniorkonsulent
Justitsministeriets Forskningskontor

Se yderligere om databeskyttelse i den vedhæftede fil.

Kære borger i Nordsjællands politikreds,

I maj måned 2019 modtog du et brev fra politidirektøren i Nordsjællands Politi vedrørende deltagelse i et forsøg med at forebygge indbrud ved hjælp af skiltning med usynlig mærkning. Du er en af de heldigvis mange borgere, der har vist interesse for forsøget ved at tilmelde sig forsøgsordningen. Tusind tak for det.

Du modtager dette brev, fordi det har vist sig, at en del af dem, der har tilmeldt sig forsøget, øjensynligt ikke har fået sat de skilte, der følger med mærkningskittet, op på et synligt sted ved boligen. For at indsatsen kan få en effekt, er det meget vigtigt, at skiltene sættes op, så en potentiel indbrudstyv umiddelbart kan se dem og forhåbentlig blive afskrækket.

Med denne påmindelse håber vi derfor, at alle deltagere vil sætte skiltene op et synligt sted, fx postkasse og indgangsdør.

Vi vil samtidig minde om, at forsøgsdeltagere får registreret det unikke nummer, mærkningskittet har, i den database, som politiet har adgang til. Databasen vil kunne hjælpe politiet med at opklare indbrudstyverier og dermed være med til at sikre, at indbrudstyven bliver retsforfulgt. Anvend adressen www.smartwater.com/registration og følg instrukserne for at registrere din unikke kode. (Bemærk at hjemmesiden af sikkerhedsgrunde ikke er tilgængelig via Internet Explorer. Du kan i stedet anvende alternative browsere som Mozilla Firefox, Google Chrome eller Safari).

Såfremt du allerede har sat skilte op og registreret din kode i databasen, beder vi dig bortse fra dette brev.

Såfremt du har spørgsmål til dette, kan du kontakte Justitsministeriets Forskningskontor: For-sog19@jm.dk eller telefon 50 96 74 67.

Med venlig hilsen

JUSTITS MINISTERIET

Britta Kyvsgaard
Seniorkonsulent
Justitsministeriets Forskningskontor

Se yderligere om databeskyttelse i den vedhæftede fil.

Bilagstabel 15

Antal indbrud i villaer som andel af antallet af parcelhuse/stuehuse, række-, kæde og dobbelthuse fordelt efter år samt det samlede antal indbrud i villaer fra 2014-2017, fordelt efter kommune og politikreds.

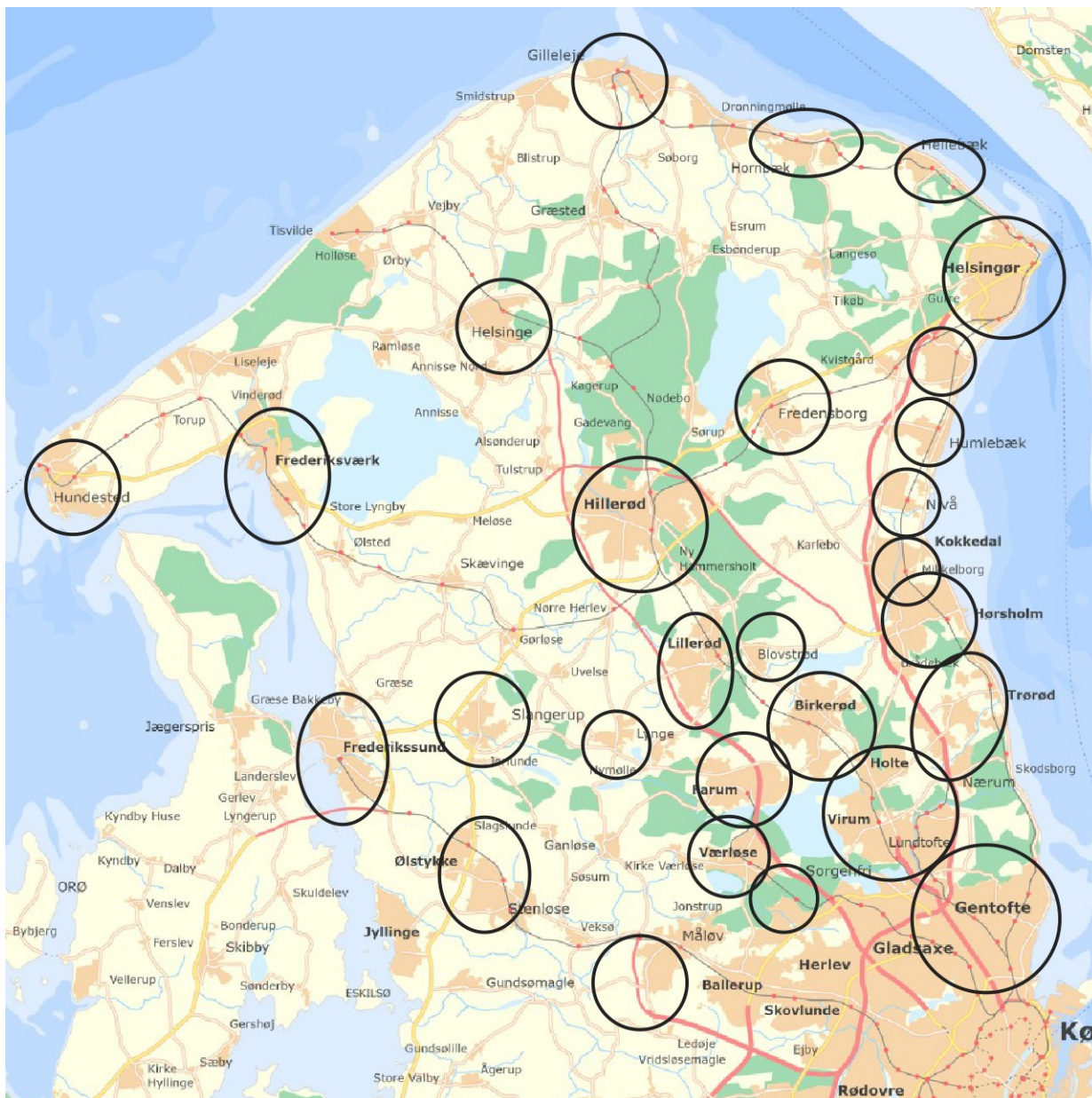
	2014	2015	2016	2017	I alt	Antal indbrud 2014-2017
København	4,1%	3,8%	5,0%	3,4%	4,1%	3.756
Frederiksberg	5,4%	4,6%	3,1%	4,4%	4,3%	279
Dragør	1,5%	2,6%	2,2%	2,3%	2,2%	396
Tårnby	2,7%	2,5%	2,6%	1,8%	2,4%	833
Københavns Politi	3,5%	3,4%	4,1%	2,9%	3,5%	5.264
Albertslund	2,8%	1,9%	1,1%	1,1%	1,7%	506
Ballerup	3,6%	2,8%	4,0%	3,0%	3,4%	1.331
Brøndby	3,3%	3,0%	4,3%	3,6%	3,6%	828
Gladsaxe	2,9%	2,1%	2,3%	2,1%	2,3%	1.238
Glostrup	2,4%	3,2%	3,2%	3,1%	3,0%	501
Herlev	2,7%	2,9%	2,4%	1,8%	2,4%	693
Hvidovre	3,1%	3,2%	3,8%	2,9%	3,2%	1.307
Høje-Taastrup	2,3%	2,5%	2,5%	1,4%	2,2%	991
Ishøj	2,1%	2,4%	2,2%	2,1%	2,2%	343
Rødovre	2,9%	3,1%	3,4%	2,7%	3,0%	950
Vallensbæk	5,0%	3,5%	2,7%	3,0%	3,6%	527
Københavns Vestegns Politi	3,0%	2,7%	2,9%	2,3%	2,7%	9.215
Gentofte	5,2%	3,9%	6,3%	6,7%	5,5%	2.857
Lyngby-Taarbæk	2,4%	3,3%	3,3%	3,2%	3,1%	1.378
Allerød	2,4%	3,2%	3,5%	3,0%	3,0%	980
Egedal	2,5%	2,0%	2,5%	2,1%	2,3%	1.378
Fredensborg	3,1%	2,7%	3,0%	1,7%	2,6%	1.363
Frederikssund	2,2%	1,4%	1,6%	1,2%	1,6%	935
Furesø	3,8%	3,0%	4,3%	2,9%	3,5%	1.632
Gribskov	2,4%	2,0%	2,1%	2,0%	2,1%	1.196
Halsnæs	2,1%	1,3%	0,9%	1,6%	1,5%	621
Helsingør	3,0%	4,3%	3,6%	3,5%	3,6%	2.217

Hillerød	2,8%	3,4%	2,7%	1,9%	2,7%	1.418
Hørsholm	2,4%	3,9%	4,4%	3,3%	3,5%	1.002
Rudersdal	3,1%	4,0%	4,9%	4,2%	4,1%	2.422
Nordsjællands Politi	2,9%	2,9%	3,3%	2,9%	3,0%	19.399
Bornholms Politi	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,1%	59
Greve	2,6%	1,9%	2,5%	1,8%	2,2%	1.347
Køge	2,9%	1,8%	2,2%	1,7%	2,1%	1.522
Lejre	2,1%	1,4%	1,5%	1,4%	1,6%	640
Roskilde	1,7%	1,5%	1,7%	1,4%	1,6%	1.439
Solrød	2,4%	2,0%	1,8%	1,8%	2,0%	549
Holbæk	1,9%	1,3%	1,6%	1,5%	1,6%	1.425
Kalundborg	1,5%	1,0%	1,0%	1,1%	1,1%	857
Odsherred	1,1%	0,6%	0,8%	1,5%	1,0%	522
Ringsted	3,0%	2,5%	2,3%	1,7%	2,4%	914
Stevns	1,1%	0,9%	1,0%	0,8%	0,9%	330
Midt- og Vestsjællands Politi	2,0%	1,4%	1,6%	1,5%	1,6%	9.545
Næstved	1,7%	1,3%	1,0%	1,2%	1,3%	1.477
Slagelse	1,4%	1,2%	1,5%	1,4%	1,4%	1.270
Sorø	2,3%	1,7%	1,4%	1,9%	1,8%	834
Lolland	1,0%	0,8%	1,0%	1,2%	1,0%	820
Guldborgsund	1,1%	0,8%	0,8%	1,4%	1,0%	1.029
Faxe	2,1%	1,5%	1,4%	1,3%	1,6%	887
Vordingborg	1,4%	1,0%	0,9%	0,9%	1,0%	744
Sydsjælland og Lolland-Falsters Politi	1,5%	1,1%	1,1%	1,3%	1,3%	7.061
Assens	1,5%	1,1%	1,2%	0,9%	1,2%	835
Faaborg-Midtfyn	1,3%	1,2%	0,7%	0,9%	1,0%	888
Kerteminde	2,5%	1,7%	1,3%	1,4%	1,7%	668
Langeland	0,3%	0,3%	0,3%	0,6%	0,4%	114
Middelfart	1,9%	1,3%	1,2%	1,3%	1,4%	852
Nordfyns	1,3%	1,3%	1,3%	1,0%	1,2%	609
Nyborg	1,5%	1,7%	1,0%	1,0%	1,3%	612
Odense	2,0%	2,2%	2,0%	1,6%	2,0%	4.162
Svendborg	1,1%	0,7%	0,5%	1,0%	0,8%	714
Ærø	0,2%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	16
Fyns Politi	1,6%	1,4%	1,2%	1,2%	1,4%	9.470
Esbjerg	1,8%	1,3%	1,7%	1,3%	1,5%	2.192
Fanø	0,2%	0,1%	0,4%	0,0%	0,2%	10

Haderslev	2,5%	1,8%	1,8%	1,1%	1,8%	1.392
Sønderborg	2,4%	1,5%	1,3%	1,2%	1,6%	1.753
Tønder	1,0%	0,8%	0,6%	0,5%	0,7%	491
Varde	1,0%	0,8%	1,1%	0,9%	0,9%	766
Vejen	1,1%	0,9%	1,0%	1,0%	1,0%	697
Aabenraa	1,9%	1,4%	0,9%	0,6%	1,2%	1.073
Syd- og Sønderjyllands Politi	1,7%	1,2%	1,3%	1,0%	1,3%	8.374
Billund	1,5%	1,3%	0,7%	1,0%	1,1%	468
Vejle	1,6%	1,5%	1,3%	1,1%	1,3%	1.851
Kolding	1,8%	2,3%	1,6%	1,7%	1,8%	2.080
Fredericia	1,7%	1,8%	2,0%	1,8%	1,8%	1.041
Hedensted	1,2%	1,2%	1,2%	0,8%	1,1%	799
Horsens	1,3%	1,5%	1,3%	1,4%	1,3%	1.391
Skanderborg	1,5%	1,8%	1,6%	2,1%	1,8%	1.431
Syddøstjyllands Politi	1,5%	1,6%	1,4%	1,4%	1,5%	9.061
Favrskov	1,8%	1,8%	1,5%	1,4%	1,6%	1.160
Norddjurs	1,3%	1,0%	0,9%	0,8%	1,0%	611
Odder	1,2%	1,1%	0,9%	1,3%	1,1%	339
Randers	1,8%	1,5%	1,7%	1,5%	1,6%	1.831
Samsø	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4
Aarhus	2,9%	2,5%	2,1%	2,0%	2,4%	6.235
Syddjurs	2,2%	1,3%	1,5%	1,2%	1,6%	1.032
Østjyllands Politi	2,2%	1,9%	1,7%	1,6%	1,8%	11.212
Silkeborg	1,3%	1,3%	0,8%	1,1%	1,1%	1.370
Herning	1,0%	1,1%	0,8%	0,8%	0,9%	1.012
Holstebro	0,9%	0,9%	1,0%	0,8%	0,9%	723
Ikast-Brande	1,1%	1,3%	0,8%	1,2%	1,1%	664
Lemvig	0,5%	0,4%	0,4%	0,2%	0,4%	128
Ringkøbing-Skjern	0,9%	0,8%	0,8%	0,5%	0,7%	683
Skive	0,5%	0,8%	0,5%	0,5%	0,6%	423
Struer	0,5%	0,6%	0,5%	0,3%	0,5%	150
Viborg	1,2%	1,3%	0,8%	0,8%	1,0%	1.399
Morsø	0,6%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	163
Thisted	0,4%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	251
Midt- og Vestjyllands Politi	0,9%	0,9%	0,7%	0,7%	0,8%	6.966
Brønderslev	1,2%	1,3%	0,8%	2,1%	1,4%	790
Frederikshavn	0,4%	1,0%	0,9%	1,0%	0,8%	846

Hjørring	0,4%	1,1%	1,1%	1,5%	1,0%	1.053
Jammerbugt	0,7%	0,9%	0,8%	1,3%	0,9%	625
Læsø	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2
Mariagerfjord	0,9%	1,4%	0,9%	0,6%	0,9%	614
Rebild	1,2%	1,4%	1,0%	0,7%	1,1%	505
Vesthimmerlands	0,7%	1,5%	1,3%	0,5%	1,0%	615
Aalborg	1,7%	1,7%	1,4%	1,2%	1,5%	3.236
Nordjyllands Politi	1,0%	1,3%	1,1%	1,2%	1,1%	8.286

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra POLSAS og Danmarks Statistik

Forebyggelse af indbrud

Forsøg med usynlig mærkning i Nordsjællands Politi

Forfatter

Britta Kyvsgaard & Malthe Øland Ribe

Dato

December 2021

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Telefon

72 26 84 00

Email

jm@jm.dk

ISBN

978-87-93469-70-9